

Αλφα

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

ΣΑΒΒΑΤΟ 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1997 • ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ • ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 45 • ΕΤΟΣ 3ο • ΦΥΛΛΟ 107ο • ΔΡΑΧΜΕΣ 200

Πάντων ανθρώπων μέτρον εστί χρήμα

Το παλιρροιακό κύμα που ξεκίνησε από την πρώην αγγλική αποικία και νυν κινεζική επαρχία του Χονγκ Κονγκ συντάραξε τα χρηματιστήρια όλου του κόσμου. Η χρηματιστηριακή κρίση τράνταξε την παγκόσμια οικονομική ισορροπία. Μέσα σε λίγες ώρες η αξία των μετοχών καταποντίστηκε, για να ανακτήσει σε μεγάλο βαθμό τις δυνάμεις της τις επόμενες μέρες. Ο ίδιος ο υποτιθέμενος πλανητάρχης Μπιλ Κλίντον αναγκάστηκε να προβεί σε καθουσιαστικές δηλώσεις, τόσο για τους πανικόβλητους, όσο και για τους "πανικόβλητους" επενδυτές. Κανάλια ακόμα, ραδιόφωνα και εφημερίδες έκαναν την είδηση πρώτο θέμα. Και θα ήταν μεγάλο ψέμα αν αρνιόταν κανείς ότι η χρηματιστηριακή κρίση απασχόλησε έντονα και την πλειοψηφία της ελληνικής, και όχι, μόνο κοινωνίας. Είναι άραγε αναγκαία περισσότερα τεκμήρια για να πειστεί και ο πλέον δύσπιστος ότι το χρηματιστήριο και οι περιπέτειές του έχουν καταστεί θεμελιώδες στοιχείο του μεταμοντέρνου βίου;

Είναι πλέον κοινός τόπος να επισημαίνει κανείς το δυσθεώρητο μέγεθος των συναλλαγών που λαμβάνουν χώρα στα σύγχρονα χρηματιστήρια. Όποιος έχει έστω και επιφανειακή επαφή με τον ημερήσιο (όχι απαραίτητα οικονομικό) και περιοδικό τύπο το γνωρίζει πολύ καλά. Ακόμα και ο άνθρωπος του οποίου η μόνη σχέση με την ανάγνωση είναι η φευγαλέα ματιά που ρίχνει βαδίζοντας προς τη δουλειά του, ξέρει για το Νείλο του χρήματος που ρέει στα χρηματιστηριακά κανάλια, κάνοντας εύφορες τις τσέπες ελαχίστων και αποξηραίνοντας τις ζωές δισεκατομμυρίων άλλων. Ακόμα κι αυτός ο "αδαής" περί τα οικονομικά γνωρίζει ότι στα πλαίσια της χρηματιστηριακής αγοράς μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα αλλάζουν χέρια δισεκατομμύρια δολάρια. "Ότι τα χρήματα πού παίζονται κάθε χρόνο στα χρηματιστηριακά "παράγωγα" είναι περισσότερα από το συνολικό ακαθάριστο προϊόν του πλανήτη. "Ότι οι χρηματιστηριακοί κερδοσκόποι, όπως ο Τζωρτζ Σόρος, μπορούν να μεθοδεύσουν την υποτίμηση εθνικών νομισμάτων και την ανατροπή κυβερνητικών οικονομικών πολιτικών. "Ότι μια πιθανή κάθοδος του χρηματιστηρίου μπορεί να προκαλέσει την απόλυση εκατομμυρίων ανθρώπων. "Ότι η "ηρεμία" και η "ασφάλεια" των επενδυτών (το καλό επενδυτικό κλίμα) είναι η κύρια μέριμνα κάθε σοβαρής κυβέρνησης που αφουγκράζεται τα κελεύσματα των καιρών.

συνέχεια στη σελίδα 10

Γιώργος Μπαλάφας
Συναυλία αθηναεγγύης στις 9/11 στο γήπεδο της Δάφνης

Χρυσός και MAT στη Χαλκιδική

Παράλληλα με τον αγώνα των κατοίκων του Στρυμονικού κόλπου ενάντια στη λειτουργία βιομηχανίας χρυσού, είχε αρχίσει στην Μπέργκαμα, στα τουρκικά παράλια, αντίστοιχος αγώνας των κατοίκων για να μην λειτουργήσει το εκεί εργοστάσιο χρυσού, ιδιοκτησίας επίσης της TVX GOLD. Εκεί όμως, μετά την ανατίναξη των γραφείων της εταιρείας και τις συνεχείς δολιοφθορές, το δικαστήριο της Ιζμίρ, δέχθηκε το αίτημα των κατοίκων, και ακύρωσε τη σχετική συμφωνία με την εταιρεία, ως επικίνδυνη για την δημόσια υγεία. Και στα δικά μας...

Η ΤΑΝ ΤΕΛΗ της δεκαετίας του '80, όταν ο τότε αναπληρωτής υπουργός βιομηχανίας, Παπαπαναγιώτου, είχε μαπαώσει τα σχέδιά του για την κατασκευή μεταλλουργίας χρυσού στη Χαλκιδική από το ίδιο το ελληνικό δημόσιο. Αιτία είχε σταθεί η πρόθεση των κατοίκων της περιοχής να αντισταθούν με κάθε μέσο στη περιβαλλοντική καταστροφή την οποία θα προκαλούσαν τα παλαιάς τεχνολογίας μηχανήματα εξόρυξης και επεξεργασίας χρυσού. Από τότε το θέμα δεν ξεχάστηκε και έτσι το 1994 η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να αναθέσει στην ιδιωτική πρωτοβουλία όσα δεν είχε καταφέρει στο παρελθόν. Προκήρυξε διεθνή διαγωνισμό για την κατασκευή βιομηχανίας χρυσού στη Χαλκιδική. Ο διαγωνισμός "ολοκληρώθηκε με επιτυχία" και ήταν η αρχή για μια πρωτοφανή στα ελληνικά χρονικά επένδυση, ύψους 65 δισεκατομμυρίων δραχμών. Την παραπάνω επένδυση πραγματοποίησε τελικά η πλειοδοτούσα -καναδικών συμφερόντων- εταιρεία TVX GOLD, η οποία, σύμ-

δειών λειτουργίας, αλλά και την επιχορήγηση της κατασκευής με πόρους από το 2ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Η τελική, και ιδιαίτερα ευνοϊκή για το δημόσιο, συμφωνία, ήρθε έπειτα από διαπραγματεύσεις επτά μηνών, στη διάρκεια των οποίων η εταιρεία "αναγκάστηκε να ανεβάσει το τίμημα αγοράς, να χρησιμοποιήσει την πλέον σύγχρονη και φιλική προς το περιβάλλον τεχνολογία και, το σημαντικότερο, να διασφαλίσει περισσότερες θέσεις εργασίας από τις αρχικά προβλεπόμενες", και όλα αυτά αγοράζοντας τελικά τα μεταλλεία με το ποσό-ρεκόρ για την Βόρεια Ελλάδα των 11,5 δισεκατομμυρίων δραχμών. Όλα έδειχναν ότι η Ελλάδα θα μετατρέπεται σε παραγωγό χώρα χρυσού, όμως οι κάτοικοι των γύρω κοινοτήτων είχαν για άλλη μια φορά αντίθετη γνώμη. Εδώ και σχεδόν δύο χρόνια από την εγκατάσταση της TVX GOLD στη Χαλκιδική, οι κοινότητες και οι κάτοικοι της Ολυμπιάδας και της Βαρβάρας, εμπόδιζαν με κάθε μέσο την είσοδο των καναδών και την τέλεση των εργασιών στο μεταλλείο κι εργοστάσιο της Ολυμπιάδας. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι υπέρ της κατασκευής της βιομηχανίας χρυσού είχαν ταχθεί τόσο οι υπόλοιπες κοινότητες, όσο και το εργατοϋπαλληλικό κέντρο Χαλκιδικής, προκειμένου να διασφαλιστούν οι 750 περίπου θέσεις εργασίας στη βιομηχανία χρυσού. Τα συλλαλητήρια και οι διαμαρτυρίες διαδέχονταν η μία την άλλη. Η αιτία που προέβλεπε οι αντιδρώντες: η γνωστή και αναμφισβήτητη απειλή του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής. Τις αντιδράσεις τους όμως προκαλούσε, όπως φαίνεται και από τις προκηρύξεις της **Επιτροπής Αγώνα Ενάντια στην Εγκατάσταση των Μεταλλείων**, ουσιαστικά η υποβάθμιση και πτώση της αξίας της γης τους, που θα προκαλούσε η κατασκευή ενός εργοστασίου δίπλα στα σπίτια τους. Αυτή η γη απέκτησε μεγάλη αγοραστική αξία κυρίως την τελευταία εικοσαετία, όταν, λόγω έλλειψης νομοθετικού πλαισίου προστασίας χαρακτηρισμένων δασικών εκτάσεων, οι κάτοικοι μετέτρεψαν τη γύρω των μεταλλείων περιοχή σε τουριστική ζώνη. Η εγγύτητα των κοινοτήτων αυτών στα μεταλλεία θα μετατρέψει την περιοχή από τουριστική σε βιομηχανική και ενώ θα δώσει εργασία σε εκατοντάδες ανθρωπούς, θα στοιχίσει το συνάλλαγμα του εξωτερικού και τους οβολούς του εσωτερικού τουρισμού. Παρά τις προσπάθειες των υπευθύνων της εταιρείας να αποδείξουν με περιβαλλοντικές μελέτες τα αναπόδεικτα, ότι δηλαδή η εγκατάσταση της βιομηχανίας δεν εγκυμονεί κινδύνους, οι κάτοικοι παρέμειναν ανένδοτοι, αποκλείοντας συχνά πυκνά τις εθνικές οδούς από και προς τη Θεσσαλονίκη. Μετά από την πολύμηνη αυτή καθυστέρηση, η εταιρεία αποφάσισε να γνωστοποιήσει στην κυβέρνηση ότι θα απέσυρε την επένδυση εάν μέχρι τις 23 Οκτωβρίου '96, δεν απομακρυνόταν τα οδοφράγματα και οι παρενοχλήσεις των κατοίκων. Η κυβέρνηση αποφάσισε τότε ότι έπρεπε να "τιμήσει την υπογραφή της" στη συμφωνία με την TVX GOLD με κάθε τίμημα και να μην "υπαναχωρήσει στις έξω από κάθε νομιμότητα και λογική αντιδράσεις των οικο-

νομικών μικροσυμφερόντων που εκθέτουν την χώρα μας διεθνώς" (Β. Παπανδρέου, 17 Οκτωβρίου '96). Έτσι, στις 23 Οκτωβρίου '96, και ενώ οι διαπραγματεύσεις με τους κατοίκους βρισκόταν σε αδιέξοδο, τα MAT ανέλαβαν να "δώσουν λύση στο θέμα". Οι κάτοικοι προσωρινά, μετά την καταστολή, φάνηκε ότι υποχώρησαν των θέσεών τους. Κατάφεραν όμως να περάσουν το αίτημά τους για την προ της κατασκευής του εργοστασίου πραγματοποίηση ερευνών από το Ινστιτούτο Γεωλογικών Μελετών Ελλάδας (ΙΓΜΕ), προκειμένου να αποδειχθεί η καταλληλότητα ή όχι της περιοχής να δεχθεί μια μονάδα επεξεργασίας χρυσού. Οι μελέτες λοιπόν αυτές από τα γεωτρύπανα του ΙΓΜΕ, ολοκληρώθηκαν πριν δυο βδομάδες, στις 11 Οκτωβρίου '97. Αρχικά το ΙΓΜΕ είχε αποφανθεί κατηγορηματικά ότι "η θέση όπου σκοπεύει η TVX GOLD να εγκαταστήσει την μονάδα είναι η πλέον ακατάλληλη". Σήμερα, επανέρχεται με νέα απόφασή του, λέγοντας ότι τα τελικά αποτελέσματα των ερευνών του θα δοθούν στη δημοσιότητα τον τέλη Νοεμβρίου. Εντελώς τυχαία, την περασμένη Πέμπτη (23 Οκτωβρη), στο τριμελές πλημμελειοδικείο Πολυγύρου, άρχισε η δίκη των προέδρων των κοινοτήτων Ολυμπιάδας και Βαρβάρας, αλλά και 23 άλλων κατοίκων των περιοχών, με τις κατηγορίες της παρακώλυσης συγκοινωνιών κατ' εξακολούθηση, φθορές κατά συναυτουργία, διατάραξη κοινής ειρήνης, αντίσταση και εξύβριση.

Ένα χρόνο μετά, ίδιο και ακόμα πιο βαρύ το κλίμα στην περιοχή. Το κλίμα αυτό έχει ηλεκτριστεί ακόμα περισσότερο, μιας και στους 850 άνδρες των MAT που είχαν αποσπασθεί από την Αθήνα τον Αύγουστο για την φύλαξη των γεωτρυπάνων του ΙΓΜΕ και της εταιρείας, προστέθηκαν, τον τελευταίο μήνα, 1.150 περίπου αστυνομικοί, με αποσπάσεις από τους νομούς Κιλκίς, Σερρών, Χαλκιδικής και Θεσσαλονίκης. Απ' ότι φαίνεται, αυτή η αύξηση των δυνάμεων καταστολής δεν είναι καθόλου τυχαία, αφού εδώ και δέκα ημέρες έφτασαν στην Αθήνα από τον Καναδά τα μηχανήματα επεξεργασίας και ίσως αυτή την ώρα να βρίσκονται ήδη στη Θεσσαλονίκη. Αυτή η εξέλιξη δείχνει πως η εταιρεία TVX GOLD είναι τουλάχιστον σίγουρη για την θετική γνωμοδότηση του ΙΓΜΕ...

Προς το παρόν, με έξοδα του δημοσίου, οι 2.000 αστυνομικοί παραμένουν σε ξενοδοχεία της περιοχής. Όλα όμως δείχνουν ότι τις επόμενες ημέρες, αργά ή γρήγορα, θα γίνει η απόσβεση...

Και όπως τόνισε, την περασμένη Κυριακή, μιλώντας στην κοινότητα Σταυρού, σε γενική συνέλευση 3.000 ατόμων, ο "πολύς" κοινοτάρχης της Ολυμπιάδας, "αντί του εργοστασίου, θα τους αναγκάσουμε να στήσουν μνημείο της αντίστασής μας..."

ΥΓ: Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη μεταλλουργία χρυσού στη Χαλκιδική και τις αντιδράσεις των κατοίκων, υπάρχει και η σχετική μπροσούρα του "Κύκλου Αναρχικών".

**No Justice, No Peace...
Σέρρες**

φωνα με τους όρους, θα εκμεταλλεύεται τα μεταλλεία για 25 χρόνια.

Ο σημερινός πρωθυπουργός -ως υπουργός βιομηχανίας τότε- είχε "επιτύχει" να συνδέσει την επένδυση των καναδών με την ολική πώληση των υπερχρεωμένων μεταλλείων Χαλκιδικής, θέτοντας ως υποχρεωτικό όρο της συμφωνίας την κατασκευή από την εταιρεία μεταλλουργίας χρυσού. Με τον όρο αυτό θα έληγε η εξάρτηση υπερχρεωμένων μεταλλείων από την επιχορήγηση της Εθνικής Τράπεζας, ύστερα από την οικονομική καταστροφή που τα οδήγησε ο πρώην εκμεταλλευτής τους, το Συγκρότημα Μποδοσάκη. Τη συμφωνία του κυρίου Σημίτη είχε ενισχύσει ο υφυπουργός του, κύριος Πάχτας, ο οποίος, όντας βουλευτής Χαλκιδικής, έβλεπε ευνοϊκή την περαιτέρω αξιοποίηση των μεταλλείων για τη δημιουργία βιομηχανίας χρυσού. Ως όρος λοιπόν ανάμεσα στην καναδική εταιρεία και το ελληνικό δημόσιο για την εξαγορά και διάσωση των μεταλλείων, καθώς και των εκατοντάδων θέσεων εργασίας που ήταν συνδεδεμένες με τη συνέχιση λειτουργίας τους, τέθηκε η κατασκευή σύγχρονης βιομηχανίας χρυσού με τη βοήθεια του κράτους. Η βοήθεια αυτή θα είχε να κάνει με τη χορήγηση των απαραίτητων α-

Αλφα

ΕΤΟΣ 3ο ΑΡ. ΦΥΛΟΥ 107

ΕΚΔΟΤΗΣ: "ΑΛΦΑ" Α.Μ.Κ.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΕΚΔΟΣΗΣ: ΝΙΚΟΣ ΓΑΤΣΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 45

Τα γραφεία είναι ανοιχτά κάθε Πέμπτη 7.00-10.00μ.μ.

ΤΗΛ. - FAX: (01) 64.58.112

E-mail: alfanarc@compulink.gr

ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ: Τ.Θ. 31809

Τ.Κ. 100 35
ΑΘΗΝΑ

Σκοτάδι συγκεντρώσου!

Η ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΝΟΙΑ δίνει μια καινούργια θεμελιακή διάσταση στον πόλεμο του κράτους ενάντια στην κοινωνία. Η καθολική στράτευση του πληθυσμού, ανδρών και γυναικών από τη νεότητα μέχρι και την τρίτη ηλικία, φυλλομετρά μια ακόμη σελίδα εθνικιστικής υστερίας, χωρίς προηγούμενο στην ελληνική πραγματικότητα. Μακριά από τα -συγκριτικά ακίνδυνα- εθνικιστικά συλλαλητήρια, τη στήριξη της ΚΥΠ (αλλά και του επίσημου κράτους) στις φασιστικές υφές "συνδέσμων ιερολοχιτών", "σωματείων ΛΟΚατζήδων" και "συλλόγων εφέδρων αξιωματικών", το νομοσχέδιο για την παλλαϊκή άμυνα παραπέμπει σε άλλες μνήμες. Η ναζιστική Γερμανία του 3ου Ράιχ και το σύγχρονο Ισραήλ γίνονται το πρότυπο της κυριαρχίας στην Ελλάδα σ' ένα εθνικιστικό κοκτέιλ που περιλαμβάνει -πάντα- τον "αιώνιο εχθρό", οξύτατους στρατιωτικούς ανταγωνισμούς, παιχνίδια κυριαρχίας στην Κύπρο και στην ανατολική Μεσόγειο, οράματα βαλκανικής ηγεμονίας, "χρυσή" ολυμπιάδα, καταπίεση μειονοτήτων και εν ψυχρώ δολοφονίες μεταναστών.

Η μικρή ιστορία μιας μεγάλης παράνοιας

Κάθε μεγάλη ιδέα έχει και την ανάλογη προϊστορία (όπως και οδυνηρή κατάληξη). Η ιδέα της παλλαϊκής άμυνας γεννήθηκε στο γαλουχημένο με κάθε τριτοκοσμικό εθνικισμό ΠΑΣΟΚ, πριν ακόμη από την ανάδειξή του στην εξουσία. Εξετάστηκε, μετά τις εκλογές του '81, ως παράμετρος της ανάγκης του να ελέγξει το στρατό, αλλά όταν αυτή η ανάγκη εξέλειψε, ως πολιτική αναδόμησης του στρατιωτικού μηχανισμού. Καθόλου τυχαία, το προσχέδιο για την παλλαϊκή άμυνα δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στην "Καθημερινή" τον χειμώνα του '86-'87, ενώ είχε προηγηθεί το "νέο αμυντικό δόγμα". Από τότε δεν υπήρξε υπουργός άμυνας που να μην ένιωσε την ανάγκη να το εξαγγείλει και να υποσχεθεί την προώθησή του. Ανεξάρτητα από κομματικές διαφορές, "εθνικές" θέσεις, αλληλοκατηγορίες για "ενδοτισμούς", "ξεπουλήματα" και "προδοσίες", όλα τα μπλοκ εξουσίας στάθηκαν συντεταγμένα απέναντι στην ιδέα της παλλαϊκής άμυνας. Για ν' αναγγελθεί τελικά η νομοθέτησή της τον επόμενο μήνα! Υπερβολικά εφιαλτικό για να γίνει πραγματι-

κότητα τόσα χρόνια, αποκαλύπτει τις έκδηλες διαθέσεις της εξουσίας απέναντι στην κοινωνία. Το ίδιο έκδηλες, όπως το σχέδιό της να στρατιοποιήσει τις παραμεθόριες περιοχές -με τη συμμετοχή του στρατού στην κοινωνική ζωή και της τοπικής κοινωνίας στη στρατιωτική οργάνωση!- αλλά και της ανάγκης της να διασφαλίσει ένα κρίσιμο μέγεθος για τη στελέχωση του στρατιωτικού μηχανισμού στο μέλλον. Και τώρα η τερατογονία που επιχειρεί η εξουσία δείχνει σαν ορατή προοπτική. Με εφαρμογή σχεδόν αποκλειστικά στην Ήπειρο, στη Θράκη και σε νησιά του ανατολικού Αιγαίου (καθώς στην υπόλοιπη χώρα κάτι τέτοιο φαντάζει -τουλάχιστον άμεσα- αδύνατο), η παλλαϊκή άμυνα ολοκληρώνει τα σχέδια του στρατιωτικού επιτελείου (ανάμεσα στα άλλα και σαν ένα ενδιάμεσο βήμα για τη στράτευση των γυναικών), αλλά και δίνει διέξοδο στον έλεγχο κοινωνιών χωρίς καμιά προοπτική, ολόένα και πιο εξαθλιωμένων και καταπιεσμένων.

Για την δημοκρατία των όπλων και την δικτατορία του θεάματος

Τίποτα άλλο δεν μπορεί να χαρακτηρίσει τόσο έντονα τη δεκαετία του '90, όσο η συνεχής επίκληση του "έθνους" από την μεριά της κυριαρχίας σε κάθε όψη του πολιτικού και του κοινωνικού. Πιεσμένη να στηρίξει την αναδιάρθρωση και την επέκταση του ελληνικού κεφαλαίου στην Ευρώπη και στα Βαλκάνια και αναγκασμένη να επιβάλλει την κοινωνία των 2/3, η κρατική εξουσία δηλητηριάζει την κοινωνία με ολόένα και μεγαλύτερες δόσεις εθνικισμού. Και καθώς αυτό το φαινόμενο εντείνεται, ο μονόλογος της εξουσίας μετατρέπεται όλο και περισσότερο σε παραλήρημα.

Η ανάδειξη του "εθνικού συμφέροντος" σε ακρογωνιαίο λίθο της κοινωνικής συνοχής και συσπείρωσης γύρω από την πολιτική εξουσία δεν φαίνεται να έχει όρια. Η παλλαϊκή άμυνα είναι απλώς το τελευταίο -και προσωρινό- όριο αυτής της πολιτικής. Είναι ταυτόχρονα όμως και ένα βήμα για τη συνολική καθυπόταξη και τον καθολικό έλεγχο. Μ' αυτήν ο εθνικισμός κοινωνικοποιείται σε ένα καινούργιο ποιοτικό πεδίο, γίνεται θεσμικό οργανικό στοιχείο της τοπικής κοινωνίας (καθώς σ' αυτήν αναφέρεται και απ' αυτήν

οργανώνεται) και τελικά στοιχείο της καθημερινής ζωής. Στο θέατρο του εθνικιστικού παραλογισμού, πλάι στον βομβαρδισμό των ΜΜΕ θα προστεθούν οι στρατιές μιας φασιστικά οργανωμένης κοινωνίας. Δημιουργείται η εντύπωση της ενεργής συμμετοχής ενάντια στον κοινό εχθρό, σ' ότι νομοτελειακά προβάλλεται ως το κυρίαρχο πρόβλημα της πολιτικής και της κοινωνίας, μιας συμμετοχής θεσμικά εμπεδωμένης και σε διαρκή χρόνο.

Επιχειρείται έτσι η οργάνωση του θεάματος σε ένα διαφορετικό επίπεδο. Η εικόνα του αμέτοχου τηλεθεατή που παρακολουθεί αποβλακωμένος τις κραυγές των καναλιών για το έθνος που βρίσκεται (πάντα) σε κίνδυνο, αντικαθίσταται απ' αυτή του περήφανου πολίτη που καταναλώνει ενεργητικά τους σχεδιασμούς της πολιτικής εξουσίας. Το έθνος είναι το μεγαλύτερο θεαματικό προϊόν που κατέχει η κυριαρχία, καθώς δίνει κοινά συμφέροντα στον βιομήχανο και στον εργάτη, στον τσιφλικά και τον ακτήμονα. Και καθώς το θέαμα αποσκοπεί στην οργάνωση του

ψέμματος σε καθολικό επίπεδο, ο υπερθετικός βαθμός του θεάματος γίνεται ο στρατός. Η αστική δημοκρατία πετάει τη μάσκα και αποκαλύπτει τη στρατιωτική δημοκρατία. Και ταυτόχρονα, η μετατροπή της κοινωνίας σε στρατόπεδο συγκέντρωσης μετατρέπει και το κίνημα σε αιχμάλωτο πολέμου...

Μια διευκρίνιση, αντί επιλόγου

Ο τίτλος του άρθρου προέρχεται από ένα πολύ ωραίο μυθιστόρημα. Στο βιβλίο, μια τεχνοκρατική κάστα, με τον μανδύα του θρησκευτικού ιερατείου και στο όνομα του θείου νόμου εξουσιάζει απόλυτα μια καθυστερημένη κοινωνία. Η αντίσταση γελοιοποιεί τη θεοκρατία, μηχανευόμενη πράξεις σαμποτάζ στο όνομα του διάβολου! Το βιβλίο είναι καθαρά φανταστικό... στο τέλος η επανάσταση νικάει.

Ένας ολικός αρνητής στράτευσης

Σημειώσεις

1. Η δημιουργία τους αποφασίστηκε από την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας το '92-'93 και η υλοποίηση αυτής της απόφασης ανατέθηκε στους νομάρχες. Επιχορηγούνται από το υπουργείο εθνικής άμυνας και χρησιμοποιούνται από την ΚΥΠ ως μέσο άσκησης ψυχολογικού πολέμου. Παράδειγμα αποτελούν οι τακτικές επισκέψεις στα Ίμια και ο πρόσφατος διάπλους της Μεσογείου μέχρι την Κύπρο με φουσκωτά από ελληνόψυχους εφέδρους. Η τελευταία ενέργεια αποσκοπούσε στην ψυχολογική προετοιμασία της κυπριακής κοινωνίας για την ένταση με τις πρόσφατες στρατιωτικές ασκήσεις. Αποτελούν αντιγραφή παρόμοιας τακτικής από το τουρκικό κράτος (οι "γκρίζοι λύκοι" είναι μόνο μια συνιστώσα της).

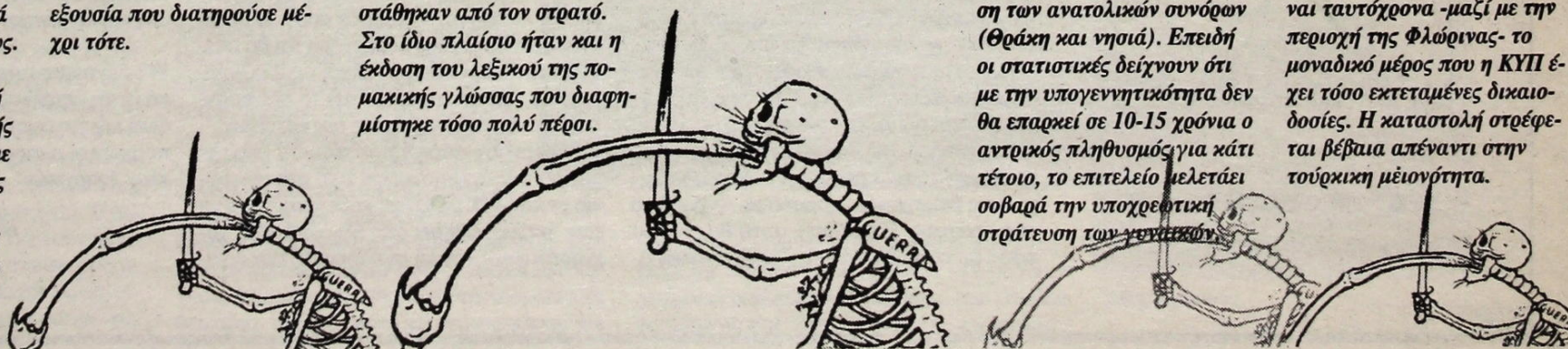
2. Δεν είναι καθόλου τυχαία η ανάληψη του υπουργείου εθνικής άμυνας από τον -και πρωθυπουργό- Αντρέα Παπανδρέου στην πρώτη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Το πρόβλημα του ελέγχου του στρατιωτικού μηχανισμού λύθηκε με τη νομοθέτηση των επίσημων κρίσεων των στρατιωτικών στελεχών. Στα μέσα της δεκαετίας του '80, ο στρατός είχε χάσει πλήρως τη σχετική αυτονομία από την πολιτική εξουσία που διατηρούσε μέχρι τότε.

3. Θεσπίστηκε πριν από 2 χρόνια για τις παραμεθόριες περιοχές (έτσι χαρακτηρίζει το υπουργείο εσωτερικών το 50% της χώρας). Ξεκίνησε πιλοτικά από την Θράκη, ιδιαίτερα στις μειονοτικές περιοχές, με τη στελέχωση των σχολείων από φαντάρους, κατασκευή δρόμων και την προσφορά ιατρικών υπηρεσιών. Ουσιαστικά, δηλαδή, οι αντίστοιχοι πολιτικοί μηχανισμοί του κράτους υποκαταστάθηκαν από τον στρατό. Στο ίδιο πλαίσιο ήταν και η έκδοση του λεξικού της πομακικής γλώσσας που διαφημίστηκε τόσο πολύ πέρσι.

4. Είναι διακαής ο πόθος των υπουργείων δημόσιας τάξης και εθνικής άμυνας ν' αντικατασταθούν τα μεταβατικά αστυνομικά αποσπάσματα (έργο τους η δολοφονία δεκάδων μεταναστών τα τελευταία χρόνια) με ένοπλους "ακρίτες των συνόρων" (επιδότηση στις κοινότητες για ν' αναλάβουν οι κάτοικοι αστυνομικά καθήκοντα επ' αμοιβή).

5. Η αναδιάρθρωση του στρατού βασίζεται ταυτόχρονα σε δύο διαφορετικούς άξονες. Ο πρώτος είναι η δημιουργία μονάδων άμεσης επέμβασης με τελευταίας τεχνολογίας εξοπλισμό και στελεχωμένες σε επαγγελματική βάση (από οπλίτες δετούς κατάταξης). Ο δεύτερος είναι η διατήρηση και ενός κλασικού μαζικού στρατού, καθώς πρέπει να υπάρχει στρατιωτική παρουσία σ' όλη την έκταση των ανατολικών συνόρων (Θράκη και νησιά). Επειδή οι στατιστικές δείχνουν ότι με την υπογεννητικότητα δεν θα επαρκεί σε 10-15 χρόνια ο αντρικός πληθυσμός για κάτι τέτοιο, το επιτελείο μελετάει σοβαρά την υποχρεωτική στράτευση των γυναικών.

6. Η έμφαση δίνεται στη Θράκη. Παρόλες τις γενναίες επιδοτήσεις και φορολογικές απαλλαγές που έδωσε το ελληνικό κράτος για τη δημιουργία βιομηχανικών μονάδων, τα αποτελέσματα ήταν απογοητευτικά (τα σχετικά στοιχεία δημοσιεύτηκαν την φετινή άνοιξη). Η Θράκη είναι ένα από τα πιο φτωχά μέρη της χώρας, με πολύ υψηλό ποσοστό ανεργίας, μετανάστευσης και αστυφιλίας. Είναι ταυτόχρονα -μαζί με την περιοχή της Φλώρινας- το μοναδικό μέρος που η ΚΥΠ έχει τόσο εκτεταμένες δικαιούσεις. Η καταστολή στρέφεται βέβαια απέναντι στην τουρκική μειονότητα.

Για την αντιφασιστική πορεία

Το προπερασμένο Σάββατο πραγματοποιήθηκε αντιφασιστική πορεία που συμμετείχαν αντιφασιστικές και επαναστατικές οργανώσεις, αναρχικοί και γενικότερα αντιεξουσιαστές. Η πορεία ξεκίνησε από την πλατεία Μαβίλη γύρω στις εξήμισι με σκοπό να φτάσει στο ξενοδοχείο President όπου διεξάγονταν το συνέδριο που διοργάνωνε το εδώ φασιστικό παρακλάδι με το όνομα Εθνικό Μέτωπο και τη συμμετοχή και άλλων ευρωπαίων υπάνθρωπων. Μέσα σ' ένα κλίμα αναβρασμού στο οποίο συνέβαλε και η πρόσφατη πυρπόληση του αυτοδιαχειριζόμενου στεκιού Ανω-Κάτω Πατησίων (που σημειωτέον τα πολιτικά αδιέξοδα του "κινήματος" και η αντιμετώπιση αδιαφορίας έως και θαψίματος από φορείς και μηχανισμούς έχουν κάνει το ιδιαίτερα σημαντικό αυτό γεγονός να κοντεύει να ξεχαστεί). Η πορεία ήταν αρκετά μαζική για τα απογοητευτικά σημερινά δεδομένα αλλά σίγουρα όχι τόσο όσο θα επέβαλλε η περίπτωση ενός συνεδρίου φασιστών. Παρόλο το απότομο κρύο κάτι λιγότερο από 1000 άτομα υπό την επίβλεψη και ασφυκτική παρουσία χιλιάδων κινητοποιημένων μπάτσων (όπως Γερμανία) (δια)δήλωσαν τη διαθεσιμότητα τους στον αγώνα της ζωής ενάντια στο θάνατο και την αδιαφορία που τον προετοιμάζει. Πιασμένοι σε αλυσίδες και φορτωμένοι τα απαραίτητα ψυχικά και υλικά εφόδια προχώρησε περίπου ένα χιλιόμετρο. Ο στόχος της γεμάτη αδρεναλίνη συνάντησης με αυτά τα εξαισία μπουμπούκια που θέλουν να σώσουν τη λευκή φυλή από τις αρρωστημένες προσιζεις με τα υπόλοιπα 9/10 του πλανήτη δεν επιτεύχθηκε αφού οι έμμισθοι προστάτες τους είχαν κλείσει το δρόμο που οδηγούσε εκεί (δυστυχώς ακόμα και τα οδοφράγματα άρχισαν να αποτελούν όπλα πια της εξουσίας) με κλούβες. Ενώ οι διοργανωτές της πορείας δεν είχαν την θέληση να επιχειρήσουν την αναίρεση του καθορισμένου δρομολογίου ώστε να φτάσουμε στο President. Οι ευθύνης είναι βέβαια εκατέρωθεν αφού η φοβία κάποιων δεν δικαιολογεί τη δική μας αδυναμία να πραγματοποιήσουμε το επιθυμητό: να εκδικηθούμε και να αποτρέψουμε τα σκουλήκια να κάνουν ανερχόμενοι το παιχνίδι τους διασκεδάζοντας ταυτόχρονα την καθημερινή πλήξη και αδράνεια. Αντί αυτού απομακρυνόμαστε επί μία ώρα από το στόχο μας ενώ η βραδιά έκλεισε με τα κωμικοτραγικά γεγονότα στην πύλη της Στουρνάρη...

Τα ελπιδοφόρα στοιχεία που γέννησε η συμμετοχή εκατοντάδων αγωνιστών/τριών ίσως να διασώζουν την ελπίδα ότι οι τωρινές πολιτικές ήττες δεν θα αποκτήσουν μόνιμο χαρακτήρα. Γιατί πως αλλιώς από ήττα μπορεί να ερμηνευθεί η "απάντηση" που δώσαμε αν αναλογιστούμε το τι έγινε στο Κάραβελ πριν 12 χρόνια. Η ιστορία όμως σπάνια επαναλαμβάνεται και το ωραίο είναι πάντα το απρόβλεπτο. Η οργή που έχει συσσωρευτεί μαζί με τη συνείδηση θα εκδηλωθεί κάποια στιγμή προς τα "έξω" αφού προς το παρόν κυριαρχεί η εσωτερική κατανάλωση, κάτι που δεν μπορεί να διαρκέσει για πάντα.

Ο χειμώνας που έρχεται ή θα παγώσει κι άλλο το απελευθερωτικό κοινωνικό κίνημα ή θα ζεσταθεί από τη φωτιά των ιδεών και των πρακτικών μας. Το όμορφο παιχνίδι του αγώνα θα συνεχιστεί από αυτούς που δεν αποδέχονται την ενσωμάτωση την παραίτηση ή την αυτοκαταστροφή.

Μ. Π.

Ο αστυνομικός Β. Αθανασόπου- λος πρέπει να πληρώσει για την δολοφονική επίθεση ενάντια στη Μέλπω Κορωναίου

Να θυμηθούμε τα γεγονότα

Στις 14/4/95 είχε οργανωθεί από νεολαϊστικές ομάδες (κυρίως του αντιεξουσιαστικού χώρου) αντιφασιστική διαδήλωση στην Κυψέλη, ενάντια στους φασίστες της "Χρυσής Αυγής". Ήταν μια διαμαρτυρία για το μαχαίρωμα του Γ. Σταθόπουλου, έξω από την κατάληψη στέγης της οδού Αλκαμένους, από τον φασίστα Μανώλογο, καθώς και των προσπαθειών συγκάλυψής του από την πλευρά των δικτικών αρχών και των ΜΜΕ. Η περιοχή της Κυψέλης επιλέχθηκε γιατί σ' αυτήν βρίσκονται τα μεγαλύτερα φασιστικά στέκια και γιατί εκεί έχουν εκδηλωθεί οι περισσότερες επιθέσεις ενάντια σε μετανάστες και αριστερούς νεολαίους.

Επιβεβαιώνοντας έμπρακτα τον ρόλο της σαν συνεργός των φασιστικών ομάδων, η αστυνομία επιτέθηκε με πρωτοφανή αγριότητα στην πορεία. Το αποτέλεσμα ήταν να υπάρξουν δεκάδες τραυματίες και μεταξύ αυτών και η εργάτρια Μέλπω Κορωναίου που χτυπήθηκε από τον αστυνομικό Β. Αθανασόπουλο, ενώ βρισκόταν ήδη τραυματισμένη και πεσμένη στο έδαφος, με αποτέλεσμα να κινδυνεύσει άμεσα η ζωή της. Ο αστυνομικός Β. Αθανασόπουλος, με πολιτικό ρούχα και εκτός υπηρεσίας (όπως λέει η ίδια η αστυνομία), έτρεξε να εκδηλώσει την αλληλεγγύη του στους φασίστες συνδράμοντας στον ξυλοδαρμό των διαδηλωτών. Η αναγνώριση του έγινε από φωτογραφίες που δημοσιεύτηκαν στις εφημερίδες και αποδείχτηκε ότι ήταν ο γνωστός φασίστας της Καλαμάτας που με το ψευδώνυμο "Χάρος" πρωτοστάτησε στην ίδρυση ακροδεξιής ομάδας στην περιοχή.

Η μήνυση εναντίον του ενώ ήταν να εκδικαστεί στις 13/3/97, αναβλήθηκε για τις 3/11/97. Αποκαλύπτεται έτσι, η επιχείρηση συγκά-

λυψης που ξεκίνησε από την πρώτη στιγμή από την αστυνομία και την "δικαιοσύνη" και η σαφής πρόθεσή τους να οδηγήσουν την υπόθεση στο καλάθι των αχρήστων.

Παράλληλα στις 22/10/97 δικάζουν διαδηλωτές - μεταξύ τους και ο Κ. Γαρδούνης - που την νύχτα της 14/4/95 βρέθηκαν στην Πάντειο. Για την σύλληψη τους η αστυνομία χρησιμοποίησε τις υπηρεσίες, που της προσέφερε η προκλητική και οργανωμένη δράση των νεοναζί.

Αν και μεταγενέστερες, όλες οι δίκες εναντίον των 500 του Πολυτεχνείου '96 και των 6.000 αγροτών για τις μαζικές και δυναμικές κινητοποιήσεις τους του '96-'97, έχουν ήδη γίνει - οι πρώτες και σε δεύτερο βαθμό! - και άλλες βρίσκονται σ' εξέλιξη (ποινές φυλάκισης και κατάσχεση αγροτικών μηχανημάτων για όσους "δεν μεταμελούνται" και "δεν σέβονται τους νόμους" που απαιτούν το ξεκλήρισμα της φτωχής αγροτιάς).

Η "ασυλία" μπάτσων και φασιστών

Η περίπτωση του Β. Αθανασόπουλου δεν είναι σε καμμία περίπτωση η μοναδική. Είναι μία από τις εκατοντάδες περιπτώσεις αστυνομικών που έρχονται καθημερινά στη δημοσιότητα (και τις χιλιάδες άλλες που επιμελώς αποκρύπτονται) που δολοφονούν εν ψυχρώ μετανάστες και "υπόπτους" πολίτες, που δέρνουν άγρια νεολαίους, απεργούς ή διαδηλωτές, που υποστηρίζουν ή καθοδηγούν φασιστικές και εθνικιστικές ομάδες και που παρ' όλα αυτά παραμένουν ατιμώρητοι από τα δικαστήρια και "καθαροί" στην υπηρεσία τους.

Δεν έχουμε βέβαια ούτε τις ελάχιστες ψευδαισθήσεις, ότι τα πράγματα θα μπορούσαν να είναι διαφορετικά. Ο ρόλος των μηχανισμών καταστολής είναι συγκεκριμένος και δεν χωράει αμφιβολίες. Είναι γεγονός, από αδιαμφισβήτητα στοιχεία τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλα κράτη, ότι οι φασιστικές και εθνικιστικές ομάδες σπηρίζονται οργανωτικά, πολιτικά και οικονομικά από τις μυστικές υπηρεσίες και τον επίσημο κρατικό μηχανισμό. Ότι ο ρόλος της αστυνομίας είναι άμεσος και ουσιαστικός στην ανάπτυξη τους. Ότι ακόμα κι όταν κάποιες κυβερνήσεις αναγκάζονται να προχωρήσουν σε κάποιες συλλήψεις και να ποινικοποιήσουν τη δράση τους, το κάνουν μόνο για τη δημιουργία εντυπώσεων και κάτω από την πίεση "ακράιων" ενεργειών, ενώ ταυτόχρονα

τους ανοίγουν νέους δρόμους για την συνέχεια της δράσης τους.

Η ανάπτυξη του φασισμού, τού ρατσισμού και του εθνικισμού σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης μπορεί να έχει σαν αιτία της την ανασφάλεια που δημιουργεί η αυξανόμενη ανεργία και ο φόβος που αναπτύσσεται απέναντι στα διαφορετικά είδη κουλτούρας που εκφράζουν τα κύμματα των μεταναστών που προέρχονται από τον Τρίτο Κόσμο, όμως σε καμμία περίπτωση δεν είχαν την έκταση και την βιαιότητα που έχουν σήμερα αν δεν υποστηριζόταν από τις επίσημες αρχές (πχ Γερμανία). Στην Ελλάδα είχαμε τις υποθέσεις της "Κόκκινης Προβιάς" και των νεολαίων-φασιστών του Νέου Κόσμου, την αθώωση των Μ.Α.Β. Ητών για την δολοφονία των αλβανών στρατιωτών.

Έχουμε την ασύδοτη και ατιμώρητη δράση των φασιστικών συμμοριών με επιθέσεις στον Πειραιά, στην Κυψέλη, σε νεολαίους πολιτικών οργανώσεων (ΝΑΡ, κλπ), με αποκορύφωμα τον πρόσφατο εμπρησμό του νεολαϊστικού αντιεξουσιαστικού στεκιού "Ανω - Κάτω Πατησίων". Στις 18/10 οργανώθηκε πανευρωπαϊκή φασιστική σύναξη στο President με πρόσκληση απ' το "Ελληνικό Μέτωπο". Αν και θα έπρεπε να είναι ανεπιθύμητοι, η ελληνική κυβέρνηση διέθεσε όλο τον αστυνομικό της μηχανισμό (ΜΑΤ, ΕΚΑΜ, κλούβες κ.λπ.), υπέρ των φασιστών και κατά της διαδήλωσης που οργανώθηκε από ομάδες, κινήσεις και οργανώσεις κατά του φασισμού, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του εθνικισμού.

Επειδή ξέρουμε ότι συμβαίνουν όλα αυτά, δεν σημαίνει σε καμμία περίπτωση, ότι θα δεχτούμε την "ασυλία" που απολαμβάνουν οι κάθε λογής φασίστες, ρατσιστές και εθνικιστές, ούτε το καθεστώς που επιτρέπει στον κάθε μπάτσο να πυροβολεί αδιακρίτως ό,τι κινείται, να απειλεί την ζωή και την σωματική ακεραιότητα των διαδηλωτών και να υποστηρίζει (υπηρεσιακά ή ατομικά) τις κάθε είδους φασιστικές και εθνικιστικές ομάδες.

Ο Β. Αθανασόπουλος, όπως και κάθε όμοιάς του, θα πρέπει να πληρώσει για τις πράξεις του! Η καταδίκη του είναι το ελάχιστο που μπορούμε να απαιτήσουμε!

Όλοι στα δικαστήρια της Ευελπίδων τη Δευτέρα 3 Νοέμβρη 9π.μ.

Πρωτοβουλία αλληλεγγύης.

Η πόρτα της καφρίλας και της γελοιότητας

"Ομάδα ακροδεξιών επιτέθηκε με βόμβες μολότωφ στο χώρο του Πολυτεχνείου, σε φεστιβάλ της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση του Νέου Αριστερού Ρεύματος"

Ραδιόφωνο του Σκάι, 19/10/97, ώρα 12.00, 12.30 και 1.00 τη νύχτα.

Την ημέρα που πραγματοποιήθηκε στο ξενοδοχείο President στην Αθήνα ένα από τα φασιστικά συνέδρια που κάθε τόσο γίνονται στην Ευρώπη. Λίγο μετά τις οκτώ το βράδυ και αφού μέσα στο χώρο του Πολυτεχνείου διοργανώονταν από το ΝΑΡ και τη νεολαία του φεστιβάλ, ελάχιστα μόλις μέτρα από την πύλη της Στουρνάρη απ' όπου και έμπαινε ο κόσμος για το φεστιβάλ, έξω από το Πολυτεχνείο συγκεντρώθηκε κάποιος κόσμος με "τη λογική της εκτροπής". Υστερα από περίπου μισή ώρα κουβεντολολιό πέφτουν κάποιες μο-

λότφφ στη γνωστή καφετέρια της πλατείας Εξαρχείων. Εν τω μεταξύ μερικοί από τους υπόλοιπους στη Στουρνάρη ήδη είχαν φορέσει μαντήλια στα πρόσωπά τους και κρατούσαν μολότωφ στα χέρια τους. Οι διοργανωτές που βρισκόταν στο εσωτερικό του Πολυτεχνείου βλέποντας κάποιους με κουκούλες και μολότωφ αμέσως κατάλαβαν, όπως ήταν φυσικό, τι ετοιμάζονταν να γίνει και έτσι αποφασίζουν να κλείσουν την πόρτα. Ε, από κει ξεκινάει και η ιλαροτραγωδία.

Αμέσως τα άτομα που βρίσκονται απέξω πέφτουν πάνω στην πόρτα και με σπρωξίματα αφού συμπλέκονται με τους από μέσα προσπαθούν να την ανοίξουν.

Για μια στιγμή είχε αρχίσει να φαίνεται ότι ο στόχος τους που ήταν να μην αφήσουν την πόρτα να κλείσει, να μπουκνέ μέσα και να την κρατήσουν ανοικτή, αν και σαφώς αριθμητικά λιγότεροι, είχε αρχίσει

να γίνεται εφικτός. Η πόρτα είχε αρχίσει σιγά-σιγά ν' ανοίγει και να μπαίνουν κάποιοι από τους απέξω μέσα. Ακριβώς εκείνη τη στιγμή τέσσερις-πέντε μολότωφ πέφτουν στους ναρίτες που βρίσκονται πίσω από την πόρτα και προσπαθούν να την κρατήσουν κλειστή. Ακολουθεί άλλη μία μολότωφ που πέφτει πάνω στην πύλη. Αποτέλεσμα να αναφλεγούν άτομα ένθεν και ένθεν της πόρτας. Το χάος και ο πανικός τώρα πια βασιλεύουν στη Στουρνάρη. Άλλος τρέχει ουρλιάζοντας προς τα κάτω άλλος προς τα πάνω, ενώ άλλος πέφτει στα ρολά του βιβλιοπωλείου Παπασωτηρίου που βρίσκεται ακριβώς απέναντι από τη πύλη και στη συνέχεια σωριάζεται κάτω φλεγόμενος. Μερικοί τρέχουν να σβήσουν αυτούς που πήραν φωτιά ενώ κάποιοι άλλοι μέσα στη σύγχι-

σή τους εκτοξεύουν βόμβες μολότωφ προς κάθε κατεύθυνση στο χώρο του Πολυτεχνείου στα τυφλά. Χαρακτηριστικό είναι ότι κάποιες μολότωφ πέρασαν πάνω από το κατελλημένο κτίριο της ζωγραφικής που είναι μόνο ισόγειο και έπεσαν στο προαύλιο της σχολής. Χωρίς να μπορεί να δει αυτό ή αυτή που το ρίχνει που πέφτει. Στο σημείο αυτό βρίσκονταν επισκέπτες και διοργανωτές του φεστιβάλ και μερικοί από αυτούς είχαν μαζί τους και μικρά παιδιά που καθαρά από τύχη δεν τραυματίστηκαν. Στην πόρτα έχει γίνει πια η νύχτα μέρα. Περισσότερες από τριάντα μολότωφ έχουν πέσει στο εσωτερικό του κτιρίου. Δευτερόλεπτα αργότερα στο χώρο καταφθάνουν ισχυρές δυνάμεις των ΜΑΤ και η Πυροσβεστική. Ευτυχώς που δεν είχαμε πολλούς

σοβαρούς τραυματισμούς παρόλο που υπάρχουν τραυματίες με εγκαύματα και από τις δύο πλευρές της πόρτας.

18/10/97. Ένα ακόμα επεισόδιο στον αγώνα για την κοινωνική απελευθέρωση παραμένει βαθιά χαραγμένο στα πρόσωπα αυτών που συμμετείχαν ηθελημένα ή αθέλητα αλλά και στη μνήμη όλων μας.

Υ.Γ.1: Ένας σαφώς φασιστικός στόχος χτυπήθηκε. Ένας τούρκος πολιτικός πρόσφυγας μεταξύ άλλων έπαθε σοβαρά εγκαύματα...

Υ.Γ.2: Να είστε σίγουροι ότι η εύλογη ειρωνεία αυτού του κειμένου από βαθιά αγανάκτηση.

Αυτόπτες και μη

“... ενδέχεται μεν να πετύχουμε πολιτική ειρήνη, αλλά το τίμημα θα είναι κοινωνικός πόλεμος”

(δήλωση του ηγέτη τού σοσιαλιστικού συνδικάτου Uil της Ιταλίας, για την καθιέρωση του 35ωρου)

Ο κοινωνικός πόλεμος είναι το αυτόνοτο σε έναν κόσμο όπου οι δέκα πλουσιότεροι άνθρωποι έχουν εισόδημα 138 δισεκατομμύρια δολάρια, δηλαδή μιάμισυ φορά μεγαλύτερο από το άθροισμα του εθνικού εισοδήματος των 48 φτωχότερων χωρών του κόσμου. Πρέπει να είναι αυτόνοτος ο κοινωνικός πόλεμος σε έναν κόσμο όπου 1,3 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν με ένα δολάριο τη μέρα, σε μία Ευρωπαϊκή Ένωση 57 εκατομμυρίων φτωχών και σε μία Ελλάδα όπου οι φτωχοί πλησιάζουν τα δύο εκατομμύρια. Και η κατάσταση για τους αποκλεισμένους αυτού του πλανήτη όλο και χειροτερεύει, ως αποτέλεσμα των πολιτικών που επιβάλλει το σχέδιο της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας.

Από τις βιομηχανικές μητροπόλεις ως τις τριτοκοσμικές παραγκουπόλεις και ως τις ζούγκλες τού Αμαζονίου και της Λακάντονα γίνονται αισθητά τα πολλαπλά αποτελέσματα της καπιταλιστικής επιδίωξης για άνοιγμα της διεθνούς αγοράς και για ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων. Στο όνομα της εναρμόνισης των επιμέρους οικονομιών, προωθείται παντού η κατάργηση των παρεμβάσεων και του ελέγχου στις τιμές, η μείωση των δαπανών για κοινωνική προστασία και για εκπαίδευση, ο περιορισμός του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων και η καθήλωση των αμοιβών τους, η μείωση της φορολόγησης των επιχειρήσεων, των κεφαλαίων και των υψηλών εισοδημάτων, η ιδιωτικοποίηση των συνθηκών εργασίας και των ημερομισθίων. Οι μισθοί πρέπει να μειωθούν, τα κατώτατα ημερομίσθια να επανεξεταστούν και η κινητικότητα των εργαζομένων να αυξηθεί. Όλα τα παραπάνω είναι οι επιμέρους στόχοι που τέθηκαν στη διάσκεψη του ΟΗΕ για το Εμπόριο, την Ανάπτυξη και την Απελευθέρωση του Εμπορίου, η οποία έγινε το 1996. Φανερόνουν σε μεγάλο βαθμό ότι το κοινωνικό κράτος υποχωρεί παγκόσμια. Αποδεικνύουν πόσο εύκολα κάθε κατάκτηση ή μεταρρύθμιση καταργείται, ως ανεπιθύμητος αναχρονισμός, όταν οι ανάγκες της οικονομίας το απαιτούν.

Οι εργάτες της πρώιμης βιομηχανικής εποχής, ακολουθώντας τις παραδόσεις αλληλοβοήθειας που είχαν φέρει από τις αγροτικές κοινότητες, είχαν αναπτύξει αντικρατικές μορφές αλληλεγγύης. Ο μαρξισμός και η σοσιαλδημοκρατία υπονόμισαν πάντοτε αυτές τις μορφές, αλλά δεν μπόρεσαν ποτέ να τις εξαλείψουν - ιδίως σε περιόδους μακρόχρονων απεργιών, η αυτοοργάνωση και η αλληλοβοήθεια έκαναν τη θριαμβευτική τους εμφάνιση. Τα πρώτα μέτρα “κοινωνικής προστασίας” πάρθηκαν από πολιτικές εξουσίες που ήθελαν να ελέγξουν τις κοινωνικές αντιδράσεις στην άγρια οικονομική εκμετάλλευση και να ενισχύσουν την “ενότητα του έθνους”, σε βάρος της φυσικά αναπαρασώμενης ενότητας και αλληλεγγύης μεταξύ των καταπιεσμένων. Λίγες δεκαετίες μετά, στον 20ο αιώνα, στις βιομηχανικές χώρες, η “επιστημονική” και ορθολογιστική οργάνωση της παραγωγής, σε μεγάλες εργοστασιακές μονάδες, και η δυνατότητα προσφοράς πλήρους απασχόλησης στο σύνολο του εργατικού δυναμικού οδήγησαν από κοινού στην καθιέρωση του κοινωνικού κράτους και στη γέννηση της αντίστοιχης ιδεολογίας του Κράτους Πρόνοιας. Στη Δύση, όλοι πλέον δουλεύουν και όλοι μπορούν να καταναλώνουν τα προϊόντα που παράγονται μαζικά. Όλοι πληρώνουν φόρους και στηρίζουν τις πολιτικές του κοινωνικού κράτους. Τα συνδικάτα εγγυούνται την προώθηση νέων μέτρων κοινωνικής προστασίας και, ταυτόχρονα, τη σταθερότητα του καπιταλισμού. Οι δυτικές κοινωνίες ευημερούν και οι άνθρωποι επιβιώνουν, έστω, κατ’ εξαίρεση, και με επίδομα ανεργίας χωρίς όρους (π.χ. Ολλανδία).

Σήμερα τα πράγματα είναι διαφορετικά, φαίνεται ότι το κοινωνικό κράτος καταντά αναχρονισμός. Σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης, το εθνικό κράτος αποδυναμώνεται και δεν έχει πλέον τόσο επείγοντα συμπεριφέροντα για να διατηρεί την “εθνική ενότητα” μέσω κοινωνικών πολιτικών. Παράλληλα, επειδή η οικονομία παύει πλέον να στηρίζεται κυρίως στη συγκεντρωτική οργανωμένη βιομηχανική παραγωγή (πολλές βιομηχανίες πηγαίνουν στον τρίτο κόσμο, όπου οι συνθήκες εργασίας μάς ξαναγυρίζουν στον 19ο αιώνα), αλλά, όλο και περισσότερο, αναπτύσσονται οι τομείς των υπηρεσιών, της γνώ-

σης, της πληροφορίας, το βιομηχανικό οκτώωρο δεν έχει πλέον την ίδια δύναμη να στηρίξει, με τη φορολόγησή του, το κοινωνικό κράτος. Ενδεικτικό της αλλαγής αυτής είναι ότι ο ΟΟΣΑ, προβάλλοντας ως αντίδοτο για την ανεργία την ελαστική εργασία, απαιτεί ειδικευση από όσους δεν θέλουν να καταδικαστούν μόνιμα στην ανεργία: εκπαίδευση των ανειδίκευτων και “διά βίου εκπαίδευση” των εργαζομένων. “Χάρη στην τηλεργασία συντελούμε στη μείωση της κυκλοφορίας στους δρόμους... μένουμε λιγότερο χρόνο μποτιλιαρισμένοι στους δρόμους και συχνά ζούμε μια λιγότερο αγχωτική ζωή, είμαστε 20 με 30% πιο αποδοτικοί”, λέει ο διευθυντής μίας μεγάλης εταιρείας. Το θέμα δεν είναι πλέον να δουλεύουν πλήρως (40 ώρες) όλοι, αλλά να δουλεύουν όλοι ελαστικά, όταν, όπου, όπως και όσο θέλουν τα αφεντικά. Αυτό επιτυγχάνεται μόνο με το φόβητρο της ανεργίας. Και οι αυτόβελαι, ενώ την “καταπολεμούν”, ποτέ δεν θα την καταργήσουν.

Λένε συχνά ότι βρισκόμαστε στο τέλος της εργασίας, που συμπαρασύρει το κοινωνικό κράτος, στην παρακμή της όμως έχουμε να κάνουμε με την ολοκλήρωση του ελέγχου της οικονομίας πάνω στη ζωή: η μισθωτή εργασία διαχέεται παντού, σε κάθε χρόνο και χώρο της ζωής, και το κοινωνικό κράτος απλώς εξασθενεί. Τα αφεντικά σήμερα επιδιώκουν την πλήρη απασχόληση ευέλκτων και υποβαθμισμένων φτωχών. Συμφωνούν με τους γραφειοκράτες συνδικαλιστές για το πώς θα γίνουν οι απολύσεις και το πώς θα αναδιρθωθεί ο χρόνος εργασίας προς το ελαστικότερο. Με τις απολύσεις επιβάλλουν την πειθαρχία και καθλώνουν τους μισθούς. Με την αναδιάρθρωση του χρόνου εργασίας σε ετήσια βάση επιλέγουν πόσες θα είναι οι ώρες εργασίας ανά μέρα για τον κάθε εργαζόμενο, ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης. Η εναλλακτική λύση που θα μπορούσαν να δεχτούν είναι η μείωση του χρόνου εργασίας στις 35 ώρες. Εκεί όμως σκοντάφουν στην απαίτηση των συνδικάτων, να μην συνοδεύεται η μείωση της εβδομαδιαίας εργασίας από παράλληλη μείωση του μισθού. Τα αριστερά συνδικάτα και κόμματα, που υποστηρίζουν το 35ωρο χωρίς μείωση αποδοχών, αντιτείνουν σε όσους διαφωνούν, ότι έτσι θα αυξηθεί η παραγωγικότητα και θα περιοριστεί η ανεργία. Θεωρούν εύλογη την μεταρρύθμιση, καθώς, ενώ στα τελευταία χρόνια η παραγωγικότητα έχει αυξηθεί 25 φορές, ο χρόνος εργασίας έχει μειωθεί μόνο στο μισό!

Το κοινωνικό κράτος δεν πεθαίνει, αλλά αλλάζει ύψος, συνεχίζοντας αποφασιστικά να καταβάλει προσπάθειες για τη διαχείριση της κοινωνικής ζωής και την αναδιοργάνωση της εργασίας. Στη Γαλλία έγινε το πρώτο βήμα: ανακινώθηκε πρόταση ότι καθιερώνεται το 35ωρο χωρίς μείωση μισθού από το έτος 2000, για τον ιδιωτικό τομέα. Κάθε επιχείρηση θα επιδοτηθεί για 5 χρόνια με 9000 φράγκα ανά εργαζόμενο, αν αυξήσει τους απασχολούμενους σε αυτήν κατά 6%. Οι επιχειρήσεις που έχουν περισσότερους από 10 μισθωτούς θα έχουν προθεσμία 2 χρόνων για να το εφαρμόσουν, ενώ αυτές που έχουν λιγότερους από 10 θα μπορούν να το αναβάλουν για 4 χρόνια. Λέγεται ότι το όριο που αφορά τις προθεσμίες μπορεί να φτάσει στους 20 εργαζόμενους και ότι θα υπάρξει ελαστικότητα στην τήρηση των προθεσμιών. Και ενώ η κυβέρνηση υπόσχεται στους εργοδότες, ως αντάλλαγμα, περιορισμό των αυξήσεων των μισθών, είναι προφανές ότι τα αφεντικά θα έχουν χρόνο στη διάθεσή τους να αναδιρθώσουν την εργασία, να την εντατικοποιήσουν, να την ρυθμίσουν και να την καταμερίσουν, έτσι ώστε τα κέρδη τους να παραμένουν ως έχουν. Παρ’ όλα αυτά οι αντιδράσεις των αφεντικών είναι μεγάλες. Δεν φοβούνται βέβαια το νόμο της κυβέρνησης, αλλά τη δυναμική της κοινωνίας που ανάγκασε την κυβέρνηση να πάρει μία τέτοια απόφαση. Θυμούνται τις απεργίες τού 1995, και τις παλιότερες κοινωνικές συγκρούσεις, και ξέροντας ότι υπάρχει η πιθανότητα η αναδιάρθρωση, που σίγουρα θα επιχερήσουν, να αντιπαλευτεί άγρια από τους εργαζόμενους.

Στην Ιταλία το 35ωρο καθιερώνεται σε συνθήκες αρκετά διαφορετικές. Είναι χαρακτηριστικό ότι, ενώ τα μεγάλα αριστερά συνδικάτα της Γαλλίας (CGT και CFDT), λι-

γότερο ή περισσότερο, υποχρεώθηκαν από τα πράγματα (κοινωνική σύγκρουση του 1995) να στηρίξουν το 35ωρο, στην Ιταλία τα συνδικάτα, από τη δεξιά ως την αριστερά, συμμαχώντας με το σύνδεσμο των βιομηχανών, αποδοκίμασαν από κοινού την εφαρμογή του. Το 35ωρο καθιερώνεται διά νόμου από το 2001, χάρη στους πολιτικούς ελιγμούς τού κόμματος της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης και υπό την επίδραση του γαλλικού παραδείγματος. Είναι φανερό η διαφορά: στη Γαλλία μπορούμε να μιλάμε, έστω σχετικά, για μία κοινωνική κατάκτηση, στην Ιταλία είχαμε μία ωμή πολιτική διαμεσολάβηση.

Είτε έτσι, είτε και αλλιώς, το 35ωρο χωρά πολλές ερμηνείες. Καταρχήν, θα αποτελέσει πραγματικό πλήγμα για τα αφεντικά:

1. μόνο αν εφαρμοστεί απότομα και όχι σταδιακά, γιατί αλλιώς θα δώσει τη δυνατότητα για αναδιρθώσεις που οδηγούν, όχι σε αύξηση της απασχόλησης, αλλά σε αύξηση της παραγωγικότητας, μέσω της εντατικοποίησης, των υπερωριών και της αναδιοργάνωσης της παραγωγής,

2. μόνο αν εφαρμοστεί γενικευμένα, σε όλους τους κλάδους, και όχι μερικά - οπότε, υπό το βάρος των εκβιαστικών απολύσεων,

που σίγουρα θα χρησιμοποιήσει η εργοδοσία, θα αναχαιτιστεί,

3. μόνο αν επιβληθεί με τον γενικευμένο και χωρίς ψευδαισθήσεις αγώνα εκείνων που πράγματι αφορά.

Είναι σχεδόν σίγουρο ότι το 35ωρο, χωρίς μείωση αποδοχών, δεν θα μειώσει την ανεργία. Εξαγγέλλεται παραμονής στην ανεργία θα είναι ο σκοπός. Το πολύ-πολύ να πετύχουν με αυτόν τον τρόπο τη διαχείριση του όγκου της ανεργίας, τον έλεγχο του χρόνου της ατομικής παραμονής στην ανεργία και τη ρύθμιση της κινητικότητας μεταξύ των κλάδων. Τουλάχιστον από τη δική μας μεριά πρέπει να δηλωθεί η αλήθεια: Χαιρετίζουμε, χωρίς να ξεχνάμε, κάθε μείωση του εργάσιμου χρόνου, γιατί η μισθωτή σκλαβιά δεν είναι κάτι αυτόνοτο, αλλά πρέπει να εξαφανιστεί. Γιατί η δουλειά δεν είναι δικαίωμα, είναι εκβιασμός, όπως και η ανεργία. Στις μεταρρυθμιστικές αυταπάτες της αριστεράς οφείλουμε να αντιτάξουμε την ευθεία σύγκρουση με το καθεστώς της μισθωτής εργασίας και να αναζητήσουμε νέες μορφές κοινωνικής ύπαρξης, προωθώντας την αυτοοργάνωση, πέρα από τον εμπορεύσιμο χρόνο τού κεφαλαίου.

B.E.

Γ.Σ.Ε.Ε.: Γενική Συνομοσία Εναντίον των Εργαζομένων

Μια ακόμη τυπική απεργία της ΓΣΕΕ πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη που μας πέρασε στις 23 του Οκτώβρη. Μια απεργία τυπική από μεριά της ΓΣΕΕ αν και υπάρχουν ένα σωρό πραγματικοί και ουσιαστικοί λόγοι για τους εργαζόμενους να απεργήσουν και να αντισταθούν γενικότερα καθώς η κατάσταση χρόνο με το χρόνο χειροτερεύει και τίποτα δεν φαίνεται ικανό να ανακόψει αυτή την πορεία που έχουν χαράξει οι κυρίαρχοι στην Ελλάδα και παγκόσμια. Μπορεί η συγκέντρωση στο Πεδίο του Άρεως να ήταν μαζικότερη σε σχέση με άλλες απεργίες της ΓΣΕΕ καθότι το ΚΚΕ επιστράτευσε όλο τον κομματικό του μηχανισμό από μαθητές μέχρι συνταξιούχους, οι εργαζόμενοι όμως της Αθήνας απείχαν, όπως απέχουν τα τελευταία χρόνια από τις κινητοποιήσεις της ΓΣΕΕ, άλλοι συνειδητά, οι περισσότεροι όμως από απάθεια. Και πως να μην απέχουν άλλωστε όταν οι ίδιοι οι εργατοπατέρες της ΓΣΕΕ κάνουν ότι περνάει από το χέρι τους για να προλάβουν τις όποιες αντιτάσεις των εργαζομένων υπογράφοντας “εργασιακή ειρήνη” και “κοινωνικά συμβόλαια” ή πιπλώντας τώρα τελευταία το παραμύθι του κοινωνικού διαλόγου.

Εικοσιτρείς Οκτώβρη 1997. Ο εργασιακός Μεσαίωνας είναι ήδη εδώ... Όπως και οι κοινωνικοί διάλογοι, η ελαστικοποίηση, η ανεργία, το οχτώωρο αλλά και το εφτάωρο, το ασφαλιστικό, η έκθεση Σπράου, η μείωση των αποδοχών, οι απολύσεις. Η κοινωνία του περιθωρίου καταλαβαίνει σιγά-σιγά τι σημαίνει καταδυνάστευση, νέες εργασιακές σχέσεις, part-time, προπαγάνδα των ΜΜΕ, νέοι όροι κυριαρχίας. Όλα είναι εδώ... Όλα όσα αποτελούν στοιχεία της σύγχρονης ζοφερής πραγματικότητας.

Εικοσιτρείς Οκτώβρη: Η ηγεσία του συνδικαλιστικού κινήματος, η ΓΣΕΕ, αποφασίζει να ανταποκριθεί στη λαϊκή απαίτηση και να ρίξει μια εθιμοτυπική 24ωρη τουφεκιά.

Πανεργατική πανελλαδική απεργία λοιπόν τη στιγμή που:

- Τα όποια εργασιακά δεδομένα, όσα κατακτήθηκαν δηλαδή με αγώνες (άλλες φορές διεκδικητικούς και άλλες πιο ριζοσπαστικούς) μέσα σ’ έναν αιώνα, ανατρέπονται όπως σωριάζονται οι χάρτινοι πύργοι.

- Η πρώτη φάση του κοινωνικού διαλόγου φτάνει στο τέλος της αφήνοντας πίσω τα πιο καταστροφικά αποτελέσματα για τη συντριπτική πλειοψηφία της κοινωνίας. Οι εργαζόμενοι καλούνται να προσαρμοστούν σ’ ένα μοντέλο ανάπτυξης και πειθαναγκασμού το οποίο δεν βάζει στο στόχαστρο μόνο τα κεκτημένα ή δεν λειτουργεί απλά ως τροχοπέδη για τη διεκδίκηση καλύτερων εργασιακών σχέσεων αλλά απειλεί με τον ένα ή τον άλλο τρόπο την ίδια την επιβίωση.

Η επίθεση του κεφαλαίου αυτή τη στιγμή είναι ολομέτωπη όσο και άγρια, γιατί ξεκινώντας από την οικονομία απλώνεται σε όλους τους τομείς της ζωής.

- Ο ΣΕΒ χαμογελά και πανηγυρίζει όχι τόσο για την ιστορική του νίκη όσο για τη διαβλεπόμενη αδυναμία των ανοργάνωτων και αποδυναμωμένων αντιπάλων του να ορθοποδήσουν και να απαντήσουν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Η αστική τάξη γνώριζε πολύ καλά το ρόλο της ΓΣΕΕ. Αυτό που περίμενε να δει ήταν το μέγεθος της κοινωνικής αναταραχής.

- Πολλές από τις αποφάσεις που καλείται να επικυρώσει ο κοινωνικός διάλογος είναι ήδη μια πραγματικότητα. Η μερική απασχόληση, η μείωση του χρόνου εργασίας, η μείωση των αποδοχών έχουν εφαρμοστεί εδώ και καιρό σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων.

- (Αυτό είναι ίσως το πιο σημαντικό) Οι προτάσεις και οι θρασυτάτες εκθέσεις διάφορων επιστημόνων-κυβερνητικών συμβούλων που βγήκαν προς τα έξω έχουν εξασφαλίσει την πλήρη συναίνεση της ΓΣΕΕ.

Απεργία για τα μάτια του κόσμου

Μια καλοοργανωμένη φιάστα, σχεδιασμένη μέρες πριν ήταν η προχθεσινή απεργία και τίποτα άλλο. Ένα ύπουλο χτύπημα στις πλάτες των εργαζομένων ήταν το πανηγύρι της περασμένης Πέμπτης, όπως πισωπλάτη μαχαιριά ήταν και η συμμετοχή της εργατικής-συνδικαλιστικής αριστοκρατίας, στις συζητήσεις με τ’ αφεντικά. Ο ρόλος της ΓΣΕΕ φαίνεται τώρα τόσο καθαρά όσο ποτέ άλλοτε. Η έμφαση που έδινε όλο το τελευταίο διάστημα στην ανταγωνιστικότητα και ευελιξία της αγοράς, στον ταχύτερο εκσυγχρονισμό, στην προώθηση των μεγάλων έργων, στην ανάγκη αποδοχής των νέων κανόνων που επιβάλλει ο νεοφιλελευθερισμός είναι μερικά μόνο χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Η ΓΣΕΕ διακόπτει τυπικά το διάλογο (γιατί ουσιαστικά είχε τελειώσει) και κατεβαίνει σε 24ωρη απεργία ενώ καιρό πριν φρόντισε να φιλτράρει τη φωνή αγανάκτησης και οργής των εργαζομένων, αλλοιώνοντας το περιεχόμενο του αιτήματος για 35 ώρες εργασία ή κουκουλώνοντας στην κυριολεξία άλλα ηχηρά αιτήματα όπως αυτό της ουσιαστικής αύξησης των μισθών και των προσλήψεων. Δίνει την απάντησή της τώρα η ΓΣΕΕ ενώ πιο νωρίς πάσχιζε για το εθνικό συμφέρον, για την αύξηση της παραγωγικότητας και γνωστοποιούσε τη δυσαρέσκεία της για την εμφάνιση κάποιων επιπλέον ανέργων που καρφώνονται τα χρήματα εκπαιδευτικών σεμινარიών αντί να ψάχνουν για καμιά δουλειά. Η αγωνιστική πρόσκαιρη έπαρση των κρατικοσυνδικαλιστών δεν πιάνει τόπο. Ξέρουμε το ρόλο τους, την τακτική τους, τη λογική τους. Τα αιτήματα και οι προτάσεις της ΓΣΕΕ δεν μπορούν να έχουν σχέση με τις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας. Οι κολασμένοι αυτού του κόσμου δεν έχουν τίποτα κοινό με τα δεκανίκια του συστήματος.

T.X.

Κριτική της μισθωτής εργασίας

Το κέντρο του ελευθεριακού κινήματος της Βαρκελώνης βρίσκεται στις καταλήψεις στέγης, οι οποίες στην πλειοψηφία τους λειτουργούν ως κοινωνικά κέντρα. Στις καταλήψεις συνήθως μένει μικρός αριθμός ατόμων, ο οποίος όμως πλαισιώνεται από άτομα και συλλογικότητες που δρουν στη γειτονιά και χρησιμοποιούν από κοινού τους κατειλημμένους χώρους για τη δράση τους. Το παρακάτω κείμενο προέρχεται από μία από αυτές τις ομάδες (που έχει σαν βάση της την κατάληψη του El Palomar) και μοιράστηκε στη δεύτερη διηπειρωτική συνάντηση ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό και για την ανθρωπότητα που έγινε το περασμένο καλοκαίρι στην Ισπανία.

Αρχικά, πρέπει να ειπωθεί ότι η οποιαδήποτε κριτική της εργασίας δεν μπορεί να αναπτυχθεί πέρα και έξω από την ιστορία, γιατί η εργασία έχει εν γένει πάντα ένα καθορισμένο (ιστορικό) σχήμα μέσα στο οποίο αποκάτ το υλικό της περιεχόμενο. Αυτή η κριτική δεν γίνεται ενάντια στο σύνολο των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, ούτε ενάντια στους μισθωτούς εργάτες, αλλά ενάντια στη μισθωτή εργασία (και στην ανεργία που είναι το άλλο της πρόσωπο), δηλαδή, ενάντια στην ιστορική προσέγγιση του φαινομένου της εργασίας, έτσι όπως αυτή έχει εξελιχθεί στον εικοστό αιώνα.

Στις μέρες μας βομβαρδιζόμαστε συνεχώς από παρόμοιες προβλέψεις. "Η εργασία εξαιτίας των τεχνολογικών επιτευγμάτων της νεώτερης επιστήμης έχει γίνει πια ένα σπάνιο αγαθό: η ανεργία είναι το βασικότερο πρόβλημα των οικονομικά προηγμένων κοινωνιών". Τα στατιστικά μεγέθη είναι όχι μόνο αδιαμφισβήτητα αλλά εξίσου εντυπωσιακά. Για παράδειγμα στην Ισπανία, ο αριθμός των ανέργων έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια: από μερικές χιλιάδες το 1970 σε περίπου 4 εκατομμύρια το 1994. Λέγεται μάλιστα ότι μόνο το 2% του ενεργού πληθυσμού θα απασχολείται σε μόνιμη βάση τα επόμενα χρόνια.

Πολλοί λοιπόν κάνουν λόγο για μια νέα εποχή, για το τέλος της εργασίας, για μια κοινωνία του ελεύθερου χρόνου... αλλά μέχρι σήμερα το μόνο που φαίνεται να έχει επέλθει είναι μια γενικευμένη απάθεια και αβεβαιότητα. Έτσι, μιλώντας κανείς για το τέλος της εργασίας αυταπατάται. Και αυταπατάται επειδή κατανοεί την εργασία ως ένα επισφαλές αγαθό, ένα αγαθό που βρίσκεται υπό καθεστώς ομηρίας. Όμως αυτή η αντίληψη είναι κατηγορηματικά λανθασμένη. Η εργασία ούτε αγαθό είναι ούτε όμως και σπάνιζε. Αυτό που συμβαίνει πραγματικά, κάτι που ακόμα και η επίσημη αριστερά έχει αντιληφθεί, είναι ότι η θωρη απασχόληση έχει πλέον παρέλθει ανεπιστρεπτή. Βέβαια μια τέτοια κατάληξη δεν οδηγεί από μόνη της προς μια θετική κατεύθυνση και αυτό πρέπει να εκτιμηθεί και να συζητηθεί ευρέως.

Η σημερινή κριτική της εργασίας τοποθετείται πάνω σε μία νέα βάση που καλούμε "μητρόπολη" ή διαφορετικά "κοινωνία του ελέγχου της επικοινωνίας", σε αντίθεση με το παλαιότερο θεωρητικό σχήμα της "κοινωνίας του εργοστασίου" που γεννήθηκε κυρίως στις δεκαετίες του 60 και του 70. Σ' αυτή τη θεώρηση, οι τροποποιήσεις των εργασιακών κανόνων, καθώς προϋποθέτουν αυτή την ίδια τη θερμοδυναμική της εργασίας, η οποία κατανασθεί ως ι-

σχύς, αντικαθίστανται σταδιακά από την εισαγωγή νέας τεχνολογίας και νέων μεθόδων παραγωγής (ρομποτική). Παράλληλα ένα μεγάλο μέρος της πνευματικής εργασίας αντικαθίσταται από μηχανική πνευματική εργασία (λογισμικό). Παραδόξως όμως αυτή η επιχειρούμενη διαδικασία αντικατάστασης της ζωντανής εργασίας από την τεχνολογία συνοδεύεται και από μια ολοένα διευρυνόμενη ένταξη άλλων, διαφορετικών από την παραγωγή, δραστηριοτήτων στην παραγωγική σφαίρα, όπως επίσης για παράδειγμα ο "ελεύθερος χρόνος", που κατακτήθηκε στη φορντιανή περίοδο. Έτσι, κάθε στιγμή της ζωής μας αποτελεί επένδυση για το κεφάλαιο. Όλοι (εργάτες και άνεργοι) παράγουμε διαρκώς μέσα στην αλληλόδραση του κεφαλαιοκρατικού χωροχρόνου. Η παραγωγή προϊόντων (αντικειμένων ή συμβόλων) εμφανίζεται σαν μια εξειδικευμένη και απομονωμένη από την υπόλοιπη κοινωνία δραστηριότητα. Είναι ολόκληρη η κοινωνία που μετατρέπεται σε ένα τεράστιο παραγωγικό εργοστάσιο: αφηρημένη εργασία είναι οι επικοινωνίες, τα λογισμικά, η διαφήμιση, η εκφορά λόγου. Αφηρημένη εργασία είναι η παροχή υπηρεσιών, τα ΜΜΕ, οι εκδοτικές δραστηριότητες. Αυτή η μορφή εργασίας μετατρέπεται ακόμη και αυτή την ανθρώπινη υποκειμενικότητα σε ένα εξάρτημα του κοινωνικού εργοστασίου. Έτσι εμφανίζεται το ακόλουθο παράδοξο: ο άνεργος παρακολουθώντας τηλεόραση ταυτόχρονα εργάζεται.

Η Benetton είναι ένα αντιπροσωπευτικό παράδειγμα: μέσω της διαφήμισης προωθεί πρώτα την υποκειμενικότητα και έπειτα παράγει το ανάλογο προϊόν. Εκείνοι που ελέγχουν τις τεχνικές του marketing έχουν πάψει να αναφέρονται πλέον στις μάζες και ενδιαφέρονται για τον κάθε πελάτη τους ξεχωριστά. Με τον τρόπο αυτό καθορίζονται να διαμορφώσουν μέσα από τη μαζική παραγωγή ομοειδών προϊόντων μια ιδιαίτερη προσωπική εικόνα για αυτά έτσι ώστε να ταιριάζουν στο lifestyle του καθενός. Αυτή η εξατομίκευση του marketing έχει φτάσει σε πρωτόγνωρα επίπεδα. Για παράδειγμα στους Ολυμπιακούς της Βαρκελώνης είχαν καταφέρει να σχηματοποιήσουν την κοινή γνώμη σε τέτοιο βαθμό, ώστε η διεξαγωγή τους με τη βοήθεια ολυμπιακών εθελοντών να έχει γίνει υπόθεση όλων των πολιτών ανεξαιρέτως.

Το τελικό αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας, που είναι απόλυτα συμβατό με την κεφαλαιοκρατική λογική, είναι η καθολική κυριαρχία του νόμου της αξίας σε όλες τις πλευρές της ανθρωπίνης δραστηριότητας και η σταδιακή εμπορευματοποίηση των πάντων. Η αποικιοποίηση όλων των ανθρώπινων σφαιρών από το κεφάλαιο έχει και το αντίστοιχό της στην εργασία. Οι τεχνολογικές καινοτομίες αποδεικνύουν ξεκάθαρα ότι η καταναλωτική κοινωνία αντιμετωπίζει το εξής ενδεχόμενο: διαρκής, αυξανόμενη και μη αναστρέψιμη δομική ανεργία και μια εντεινόμενη εκμετάλλευση μέσω της επιβολής ελαστικών εργασιακών σχέσεων.

Οι τροποποιήσεις των εργατικών κανόνων που περιλαμβάνουν τη σχέση εργασίας και μη εργασίας σημαίνουν απλά ότι αυτή δεν έχει τον κεντρικό ρόλο που διέθετε στη φορντιανή περίοδο, όταν το εργοστάσιο και η κοινωνία ήταν αλληλένδετα. Τότε η εργασία εκπληρώνει δύο κύριες λειτουργίες: για το μέν κεφάλαιο αποτελούσε την κατεχόμενη πηγή παραγωγής

της ανταλλακτικής αξίας, για τους μεν εργάτες εξέφραζε μια ανταγωνιστική υποκειμενικότητα που εκδηλωνόταν μέσα από διαφορετικούς τρόπους πάλης (απεργία, σαμποτάζ, απουσίες). Το εργοστάσιο ήταν ο κατεχόμενος χώρος μέσα στον οποίο παράγονταν η βασική ιδέα της κοινωνίας.

Όμως η παλαιότερη φορντιανή εργασία ήταν άρρηκτα δεμένη με την πολιτική δυνατότητα ενός υποκειμένου ικανού να καταργήσει την ταξική εκμετάλλευση. Το υποκείμενο είναι πια ένα "υποκειμενικοποιημένο" υποκείμενο. Τώρα η εργασία και το άλλο πρόσωπό της η ανεργία είναι οι δύο όψεις ενός μηχανισμού που δεν στηρίζεται μόνο στη ζωντανή εργασία αλλά αντιθέτως την εκβιάζει. Η εργασία πια αντιμετωπίζεται σαν ένας τρόπος να βγάξει κανείς χρήματα, έστω ζώντας μέσα στην αβεβαιότητα. Ο κατακερματισμός της εργατικής τάξης που επιχειρήθηκε κατά τη διάρκεια της καπιταλιστικής ανασυγκρότησης θα πρέπει να αποτελέσει για την ελευθεριακή παράδοση το εναρκτήριο λάκτισμα για την παραγωγή νέων θεωρητικών εργαλείων πάλης.

Το δηλώνουμε ξανά. Τα πράγματα έχουν αλλάξει άρδην στη μεταφορντιανή περίοδο. Αυτό που πρέπει να διατηρηθεί είναι η πρωταρχική ουσία της εργασίας (η λέξη (σ.τ.μ.: στα ισπανικά trabajo) προέρχεται από το λατινικό tripalium: όργανο βασανιστηρίων που προκαλεί αφόρητο πόνο). Η εργασία στη μεταμοντέρνα εποχή μας έχει μετατραπεί αποκλειστικά σ' αυτό που αποκαλείται ways of living. Όταν όλη η ζωή μας είναι μια ατέλειωτη παραγωγή η εργασία δεν έχει πια κανένα νόημα.

Αυτός όμως είναι κι ο παραλογισμός μέσα στον οποίο κατοχυρώνεται και η ύπαρξη μας. Το ρητό "είμαστε αυτό που μπορούμε να κάνουμε και μπορούμε να κάνουμε αυτό που είμαστε" προβάλλει σαν μια νέα χίμαιρα. "Είμαστε", λένε "ο κυρίαρχος λαός, οι κοινωνικοί εταίροι, η γενική διανοήση" και παράυτα δεν μπορούμε να απελευθερώσουμε αυτή τη δύναμη ώστε να δημιουργήσουμε ελεύθερες σχέσεις. Αντιθέτως οι σχέσεις της καπιταλιστικής υπεροχής, οι αξίες του καπιταλιστικού συστήματος έχουν προωθηθεί στο κέντρο της συλλογικής μας συνειδητότητας.

Πιστεύουμε ακράδαντα πως είναι το ίδιο το κεφάλαιο που έχει επαναφέρει την παλαιότατη αντίληψη περί εργασίας, σαν μια βασανιστική ενασχόληση και σαν όργανο συνολικού κοινωνικού ελέγχου και είναι αυτό πάλι που προσπαθεί να μας κάνει να την αντιμετωπίσουμε σαν ένα αγαθό που πρέπει πάσει θυσία να διασφαλιστεί. Αυτό το νέο εργασιακό κοσμοείδωλο γιγαντώνει όχι μόνο το κεφάλαιο αλλά πολύ περισσότερο τοποθετεί στο κέντρο των κοινωνικών σχέσεων τη μία και μοναδική του αξία: αυτή του χρήματος. "Πρέπει να δουλέψετε" λένε "με τους δικούς μας τρόπους, με τους δικούς μας τρόπους, να ανεχτείτε τον εκβιασμό που σας κάνουμε εφόσον ελέγχουμε την τεχνολογία και να είστε σε θέση να καταναλώνετε". Γενικευμένος μονεταρισμός και απόλυτη εμπορευματοποίηση είναι το πρόταγμα της νέας εποχής.

Επιπλέον, υπάρχει το γεγονός ότι δεν έχουν τόσο μεγάλη ανάγκη την ανθρώπινη εργασία σε πολλές από τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τον άμεσο παραγωγικό κύκλο, καταφέροντας ανάμεσα σ' άλλα να μετατρέπουν το μισθό (παραγωγικό μισθό, επίδομα ανεργίας, κατώτερη σύνταξη) σε φόβο-

τρο. Το κεφάλαιο μονοπωλώντας την τεχνολογία έχει πετύχει δύο κεντρικούς στόχους: α) αποκατάσταση των αξιών της εργασίας β) καθυστάτηση των εργαζομένων μέσω ενός εφεδρικού βιομηχανικού στρατού που παράγει η δομική ανεργία.

Για να αρθεί αυτός ο εκβιασμός ποικίλλες λύσεις για ένα παγκόσμιο βασικό επίδομα έχουν προταθεί. Ένα συμπέρασμα που θα μπορούσε να μας οδηγήσει στο να εισάγουμε το ζήτημα του εγγυημένου εισοδήματος εκκινεί από το να λάβουμε υπόψη ότι αυτή η αναδιάρθρωση των εργατικών κανόνων απαιτεί να αναμορφώσουμε το πρόταγμα της "άρνησης εργασίας" (όταν η εργασία δεν είναι πια αυτό που ήταν, πώς μπορούμε να απορρίψουμε κάτι που το ίδιο το κεφάλαιο εξαλείφει). Αυτό μπορεί να γίνει, προς χάρη άλλων πολιτικών ζητημάτων αντίστασης, που βασικά αναφέρονται στην ευθεία αναδιανομή του πλούτου κατονομαζόμενη ως επανακατάληψη του χωροχρόνου της ζωής, ένα άνοιγμα που διαρκώς ανοίγει και κλείνει. Πάραυτα οι προτάσεις στο διάλογο εργασίας-εισοδήματος είναι πολλές και αντιθετικές. Οι προτεινόμενες λύσεις μπορούν να χωριστούν για καθαρά ταξινομικούς λόγους σε δύο κατηγορίες: σε "εναλλακτικές" και σε "πιθανές". Γενικότερα θα μπορούσαμε να πούμε ότι και οι δυο τους σέβονται τους κανόνες που ρυθμίζουν τις μακρο-μικροοικονομικές κλίμακες. Κοινό στοιχείο και των δύο προτάσεων είναι η προσπάθειά τους να απαλύνουν τις συνέπειες που φέρνει η τεχνολογική πρόοδος και οι πολιτικοοικονομικές μεταβολές. Προχωρώντας παραπέρα το ζήτημα οι A.Gorz και K.Offer θεωρούν πως η ανάπτυξη κάποιων αποεμπορευματοποιημένων τομέων 'θα αλλάξει τελικά την καπιταλιστική οργάνωση της κοινωνίας και τη σοσιαλδημοκρατική εκδοχή της.

Προτείνουν σχετικά: α) Μέσα στο γενικό πλαίσιο αναδόμησης εργασίας, την εισαγωγή ενός "δεύτερου μισθού" σαν αναπλήρωση για τη μείωση εισοδήματος που θα προέλθει από τη μείωση των ωρών εργασίας. β) Αξιώνουν το δικαίωμα σε ένα αξιοπρεπές "βασικό επίδομα" χωρίς καμία υποχρέωση απασχόλησης, σαν αποζημίωση για όσους εθελοντικά αρνούνται να πάρουν μέρος στην αγορά εργασίας.

γ) Διεκδικούν ένα γενικό βασικό μισθό για όσους έχουν απολυθεί. Το ύψος του θα καθορίζεται ανάλογα με το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ.

Όλες οι παραπάνω εναλλακτικές λύσεις -ή τουλάχιστον όσες ισχυρίζονται ότι έχουν μια προοδευτική χροιά- βασίζονται στην ακόλουθη υπόθεση: η καπιταλιστική κοινωνία θα καταργηθεί όταν οι δυνάμεις της αξίας χρήσης και οι συνεταιριστικές κοινωνικές σχέσεις θα κυριαρχήσουν πάνω στις καπιταλιστικές. Είναι όμως δύσκολο να πιστέψουμε στη δεδομένη συγκυρία ότι το κεφάλαιο αυτοκτονεί, όταν όλοι γνωρίζουμε ότι τα όριά του είναι προσωρινά και ότι διαθέτει μια ανεξάντλητη δυναμική να ξεπερνά και τις πλέον δύσκολες καταστάσεις. Υπάρχει όμως και μια άλλη πιθανή εκδοχή, λιγότερο ειδυλική, που εκφράζεται με όρους μιας κοινωνίας-στρατόπεδο συγκέντρωσης. Σύμφωνα μ' αυτή την άποψη η κοινωνία βασίζεται ή θα βασίζεται σε τρεις διαφορετικές περιοχές: α) τη λευκή περιοχή αυτή στην οποία η ζωή θα είναι ασφαλής αλλά θα αποδέχεται τον τρόπο β) τη γκριζα περιοχή όπου η ζωή θα είναι αβέβαιη μέσα σε διαρκείς ρωγμές και γ) α-

φανισμός μέσω αποκλεισμού.

Τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό: από μία πολύ διαφορετική σκοπιά, συναντούμε εκείνες τις προτάσεις που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως ξεδιάντροπες (άσμενες, προβοκατόρικες...): "ελεύθερο χρήμα", συνώνυμο ενός εισοδήματος σε αντάλλαγμα του τίποτα. Μία κριτική μεταφορά πάνω στην πολιτική που σχεδιάζει την πολιορκία του κεφαλαίου συνολικά, χωρίς να επιθυμεί να μετασχηματίσει ευρέως την κοινωνία και χωρίς να αναζητεί ένα θεσμικό μεσολαβητή.

Με άλλα λόγια, όταν το όλο των κοινωνικών σχέσεων έχει εμπορευματοποιηθεί, το να επιθυμεί κανείς χρήματα χωρίς να προσφέρει τίποτα σε αντάλλαγμα παραμορφώνει ολοκληρωτικά την κοινωνία με το κράτος κάνοντάς την αδιανόητη. Η ανακάλυψη, το σπάσιμο των επιβεβλημένων κανόνων, πράγματα για τα οποία έχουμε ήδη ορισμένα κλειδιά. Απελευθέρωση χώρων, άρνηση στρατεύσης, συναπερισμούς, επανιδιοποίηση της τηλεματικής γνώσης, αντιληφοφόρηση κοκ.

Καταληκτικά, το "δωρεάν χρήμα", από μόνο του δεν είναι κάτι το εναλλακτικό. Είναι μια γλωσσική πράξη με αντιστρέψιμο νόημα που πρέπει να αποκτήσει ένα υλικό περιεχόμενο. Δεν είναι κάτι δυνατό ούτε όμως και αδύνατο. Τοποθετείται στο κέντρο ενός χώρου κατειλημμένου από το φόβο, ενός χώρου όμως που μπορεί να απελευθερωθεί από την επιθυμία της ίδιας της ζωής. Κι αυτός ο χώρος αποκτά το υλικό του περιεχόμενο μέσα από τις καταλήψεις. Όταν ο χρόνος έχει υποκειμενοποιηθεί, μόνο ο χώρος φαίνεται να έχει απομείνει. Με την εξαφάνιση του πολιτικού υποκειμένου (αφομοίωση της εργατικής τάξης) και την εξαφάνιση των παραδοσιακών δεσμών μεταξύ κεφαλαίου - εργασίας (πολιτικά κόμματα και συνδικάτα δεν μπορούν πια να αντιπροσωπεύουν την κοινωνική πολυπολότητα) η εξουσία τοποθετεί τους νόμους στο κέντρο της σύνολης κοινωνικής δραστηριότητας. Το κράτος γίνεται ολοένα και πιο δεσποτικό, μετατρέπεται σε αστυνομικό κράτος. Το κίνημα των καταλήψεων (okupas) με το να διασπείνει την τάξη, χρησιμοποιώντας το χώρο σαν ένα "εργαλείο", ανοίγει τρύπες στην άλλη πλευρά του συστήματος: την κοινοβουλευτική δημοκρατία που παράγει το συνεργαζόμενο πολίτη. Η κατάληψη δε συνιστά μία αντικειμενικότητα, είναι μία έκφραση άρνησης αυτού που δε θέλουμε: του εργασιακού χρόνου. Καταλαμβάνουμε για να πειραματιστούμε την ελευθερία.. Ο/η καταλήψιας τοποθετεί την ελευθερία του/της στο κέντρο και τη συλλογικοποιεί: αυτός ή αυτή δημιουργεί ένα διαφορετικό κόσμο. Η σχέση με τη δύναμη μιας κατάληψης δεν βασίζεται στην υπεροχή αλλά είναι μία σχέση μεταξύ κόσμων (ways of life). Αυτοί οι νέοι κόσμοι είναι σαν το νερό που τρέχει στα αυλάκια του χωροχρόνου για να ανοίξει νέα ανοίγματα. Καταλαμβάνουμε όχι μόνο από ανάγκη, αλλά πριν απ' όλα για την επιθυμία μας να ζήσουμε μία διαφορετική κοινωνικότητα. Έτσι υπάρχουν δύο επίπεδα: επιβίωση και παραγωγή της πολιτικής υποκειμενικότητας. Η κατάληψη είναι η υλική διαδικασία οικοδόμησης μιας νέας κοινωνικότητας όπου τα εργασιακά ήθη έχουν παραμεριστεί.

Βαρκελώνη, καλοκαίρι '97, εισήγηση για το "γκρουπ συζητήσεων της Παρασκευής" από το κατειλημμένο κοινωνικό κέντρο El Palomar

Μετάφραση - Επιμέλεια: Β.Λ. - Β.Ε.

Δουλεία στην Ινδία

Καθώς η Ινδία γιορτάζει τα 50 χρόνια ανεξαρτησίας από τη Βρετανία, η κυβέρνηση της βρίσκεται σε αμηχανία μπροστά στις αυξανόμενες αποκαλύψεις σχετικά με τη διαδεδομένη επιβολή καταναγκαστικής εργασίας στη χώρα. Αν και έχει πια εγκαταλείψει την παλιότερη τακτική της να διαψεύδει ότι υπάρχει τέτοιο πρόβλημα, προβληματίζεται ιδιαίτερα για το αν θα πρέπει να αναγνωρίσει δημόσια πόσο μεγάλες είναι οι διαστάσεις του.

Αν και απαγορεύεται από το σύνταγμα και την αυστηρή σχετική νομοθεσία που θεσπίστηκε το 1976, το σύστημα της καταναγκαστικής εργασίας παραμένει βαθιά ριζωμένο και έχει τάσεις περαιτέρω εξάπλωσης. Ένα δάνειο ύψους είκοσι δολαρίων είναι αρκετό για να οδηγήσει μια ολόκληρη ινδική οικογένεια σε καθεστώς δουλείας για την υπόλοιπη ζωή της, αφού υποχρεώνεται να δουλεύει για τον δανειστή με έναν ελάχιστο ονομαστικό μισθό, που δεν θα της δώσει ποτέ τη δυνατότητα να ξεχρεώσει. Το φαινόμενο είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο στον τομέα της αδήλωτης -μαύρης- εργασίας, όπου απασχολείται όμως το 92% του εργατικού δυναμικού της Ινδίας.

Ένας σημαντικός λόγος που η κυβέρνηση διατάζει να αντιμετωπίσει το ζήτημα είναι η υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης 10.000 ρουπιών (περίπου 300 δολαρίων) σε κάθε εργαζόμενο που απελευθερώνεται, καθώς και το κόστος της απαραίτητης υποδομής για να αποτραπεί η διαιώνιση αυτού του καθεστώτος, όπως ενός δικτύου δανειοδότησης των φτωχών αγροτών και η δημιουργία αγροτικών συνεταιρισμών. η δημοσιοποίηση του προβλήματος και η ενημέρωση των θυμάτων θα οδηγούσε ταχύτατα σε χιλιάδες, ίσως και εκατομμύρια αγωγές

από αυτά. Αντίθετα, η σημερινή αποσιώπηση της κατάστασης βοήθησε να επιστραφεί αχρησιμοποίητο το 90% του ποσού που είχε προβλεφθεί για την αποκατάσταση θυμάτων δουλείας κατά το 1996 και 1997.

Το κοινωνικό κόστος της εξάλειψης της δουλείας θα ήταν ακόμη μεγαλύτερο. Ο κεντρικός ρόλος της κάστας στην ινδική κοινωνία, ο αναλφαριθμητισμός και η φτώχεια είναι οι κύριοι παράγοντες που το διατηρούν. Όταν μεγάλες ταραχές ξέσπασαν στην επαρχία Tamil Nadu στις αρχές της χρονιάς ανάμεσα σε κάστες, εκπρόσωπος τοπικής μη κυβερνητικής οργάνωσης υποστήριξε ότι αιτία τους ήταν το σύστημα της καταναγκαστικής εργασίας.

Η καταναγκαστική εργασία είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη στην παραοικονομία. Όχι μόνο οι ηγέτες των καστών, αλλά και τοπικοί μαφιόζοι, φεουδάρχες, ακόμη και πολιτικοί λειτουργούν ως δανειστές με σημαντική επιρροή τόσο στην τοπική όσο και στην κεντρική εξουσία. Παρά την ύπαρξη συντριπτικών στοιχείων και την παρέμβαση ινδικών και διεθνών οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ακόμα και αποφάσεων του Ανώτατου Δικαστηρίου της Ινδίας, καμία κυβέρνηση κρατιδίου δεν έχει δραστηριοποιηθεί και οι καταδικές δανειστών - δουλεμπόρων μετριούνται στα δάχτυλα.

Χαρακτηριστική περίπτωση που δείχνει πως λειτουργούν οι αρχές όταν αντιμετωπίζουν καταγγελίες για καταναγκαστική εργασία είναι η υπόθεση Aruchamy, ο οποίος κατήγγειλε τον γαιοκτήμονα που τον κρατούσε ως σκλάβο τον Ιανουάριο του 1997, την ίδια εποχή που διεξαγόταν σχετική έρευνα μετά από εντολή του Ανώτατου Δικαστηρίου. Η πολιτεία δεν αντέδρασε παρά μόνο τον Μάιο, όταν η υπόθεση πήρε

μεγάλη δημοσιότητα. Τότε ανακοινώθηκε ότι θα ασκηθεί δίωξη κατά του επικεφαλής μιας μη κυβερνητικής οργάνωσης που ασχολιόταν με τις καταγγελίες του Aruchamy για "διασπορά ψευδών ειδήσεων". Όταν μάλιστα μια επιτροπή, ορισμένη από το Ανώτατο Δικαστήριο, πήγε στο χωριό του να του πάρει κατάθεση, ευτός είχε μυστηριωδώς εξαφανιστεί.

Ακολούθησαν πολλές καταγγελίες για συνεργασία δανειστών - δουλεμπόρων και κρατικού μηχανισμού. Αν και η ομάδα του Ο.Η.Ε. που ερευνά τις σύγχρονες μορφές δουλείας υπολογίζει ότι τα θύματα καταναγκαστικής εργασίας στην Ινδία είναι αρκετά εκατομμύρια, οι έρευνες των κρατιδίων που έγιναν μετά από εντολή του Ανώτατου Δικαστηρίου βρήκαν μόνο "μεμονωμένες περιπτώσεις", εκτός από το Tamil Nadu, όπου την έρευνα έκαναν μη κυβερνητικές οργανώσεις και ανέφεραν 24.918 (αντίστοιχη έρευνα επιτροπής ορισμένης από το Ανώτατο Δικαστήριο, τον Οκτώβριο του 1995, τις είχε υπολογίσει σε πάνω από ένα εκατομμύριο). Ακόμα κι έτσι, όμως, εννέα μήνες μετά την έρευνα, μόνο 200 από τους 25.000 έχουν απελευθερωθεί, και ούτε λόγος για αποζημίωση και επανένταξη. Η χαρακτηριστική βραδύτητα του κρατικού μηχανισμού στην εξέταση κάθε περίπτωσης δίνει την ευκαιρία στους εργοδότες - δουλεμπόρους να τρομοκρατήσουν τα θύματα και να παραποιήσουν τα στοιχεία. Άλλωστε συνήθως δεν υπάρχει γραπτό συμβόλαιο για το δανεισμό και την επακόλουθη καταναγκαστική εργασία.

Η Ινδία γιορτάζει τα 50 χρόνια από την απελευθέρωσή της, εκατομμύρια εργαζόμενοι, όμως, περιμένουν ακόμη τη δική τους.

Πηγή: One World News

Σε δίκη αστυνομικοί για την υπόθεση Bari

Τη Δευτέρα 20 Οκτωβρίου, δικαστήριο απέρριψε την αίτηση πρακτόρων του FBI και αστυνομικών του Όουκλαντ που ενέχονταν στην υπόθεση της βομβιστικής επίθεσης κατά της ακτιβίστριας της Earth First, Judi Bari, να τύχουν ασυλίας από τις κατηγορίες. Η μήνυση, που κατατέθηκε το 1991, κατηγορεί το FBI και την αστυνομική διεύθυνση του Όουκλαντ για παράνομη σύλληψη, έρευνα και κατάσχεση, και συνομωσία με σκοπό την παραβίαση των συνταγματικών δικαιωμάτων των Bari και Darryl Cheney, συνεπιβάτη της στο παγιδευμένο αυτοκίνητο.

Η εξέλιξη αυτή θεωρείται πολύ σημαντική καθώς ανοίγει το δρόμο για την εκδίκαση της υπόθεσης, που θεωρείται ότι συνεχίζει το πνεύμα του περιβόητου COINTELPRO (προγράμματος "εξουδετέρωσης με κάθε τρόπο πολιτικών αντιπάλων του καθεστώτος από το FBI, κατά τη δεκαετία του '70) στη δεκαετία του '90.

Βασικά σημεία της απόφασης είναι τα παρακάτω:

Το δικαστήριο έκρινε πως οι ενάγοντες παρουσίασαν επαρκή στοιχεία για να υποστηρίξουν ότι το FBI και η αστυνομία του Όουκλαντ από πρόθεση παραποιήσαν στοιχεία σχετικά με το σημείο που βρισκόταν η βόμβα και την κατασκευή της, με σκοπό να δικαιολογήσουν τη σύλληψη των Bari και Cheney. Επίσης δέχεται ότι οι ενάγοντες έχουν δικαίωμα να μηνύσουν συγκεκριμένους πράκτορες και αστυνομικούς για παράνομες έρευνες και συνομωσία με στόχο την παρεμπόδιση της δραστηριότητας τους για την Earth First. Δέχεται το συλλογισμό των Bari και Cheney ότι οι ενέργειές τους είχαν στόχο τη δυσφήμιση, εκφοβισμό και διάλυση τελικά της οργάνωσής τους.

Το δικαστήριο έκρινε ακόμη ότι η αστυνομία δεν είχε κανένα λόγο να συλλάβει την Bari, που σύμφωνα με τα αρχεία της αστυνομίας τέθηκε σε περιορισμό στο νοσοκομείο, μόλις τρεις ώρες μετά την έκρηξη της βόμβας. Διατήρησε τις κατηγορίες για παράνομες έρευνες και δέχτηκε πως οι αστυνομικοί επίτηδες παραποιήσαν στοιχεία ή έδειξαν αδιαφορία για τα πραγματικά περιστατικά. Χωρίς την παραποίηση αυτή και τον αστήριχτο χαρακτηρισμό των Bari και Cheney ως τρομοκρατών, δεν θα είχαν εκδοθεί τα εντάλματα έρευνας. Προχώρησε όμως ακόμη παραπέρα, δεχόμενη ότι το FBI έδωσε πλαστές ή παραπλανητικές πληροφορίες στην αστυνομία του Όουκλαντ, για να πετύχει τις συλλήψεις και τις έρευνες.

Απάλλαξε όμως από τις κατηγορίες τον ειδικό του COINTELPRO του FBI, Richard W. Held, που ήταν Επικεφαλής Ειδικός Πράκτορας του FBI στο Σαν Φρανσίσκο, όταν έγινε η βομβιστική επίθεση. Ο Held είχε προσωπική ανάμειξη στις επιχειρήσεις COINTELPRO ενάντια στους Μαύρους Πάνθηρες και το Κίνημα Αμερικάνων Ινδιάνων (AIM). Ο ίδιος υποστήριξε ότι δεν γνώριζε τις ενέργειες των υφισταμένων του. Οι δικηγόροι των εναγόντων άσκησαν έφεση σε αυτό το σημείο της απόφασης.

Στις 24 Μαΐου 1990, μια βόμβα ενεργοποιούμενη από την κίνηση που είχε τοποθετηθεί κάτω από το κάθισμα του οδηγού, εξερράγη στο αυτοκίνητο της Judi Bari, τραυματίζοντας σοβαρά την ίδια και τον συνεπιβάτη Darryl Cheney. Οι δύο ήταν οι κυριότεροι συντονιστές της καμπάνιας της Earth First ενάντια στην αποψίλωση των δασών. Αμέσως μετά την έκρηξη κατηγορήθηκαν ότι μετέφεραν την βόμβα εν γνώσει τους και συνελήφθησαν, ενώ βρίσκονταν στο νοσοκομείο. Παράλληλα, ξεκίνησε ολόκληρη εκστρατεία δυσφήμισης τους με ανακοινώσεις και δημοσιεύματα στον τύπο. Λίγες εβδομάδες αργότερα, οι κατηγορίες αποσύρθηκαν σιωπηλά, καθώς δεν υπήρχαν στοιχεία να τις υποστηρίξουν (Περισσότερες λεπτομέρειες υπάρχουν στο φύλλο 72, 23/11/96).

Η Bari πέθανε από καρκίνο στις 2 Μαρτίου 1997.

Πηγή: Redwood Summer Justice Project

Περιοδεία Κλίντον στη Λ. Αμερική

Περισσότεροι από 5.000 άνθρωποι συμμετείχαν σε διαδήλωση διαμαρτυρίας ενάντια στην επίσκεψη Κλίντον στην Αργεντινή, ενάντια στην ουσιαστική στήριξη της αργεντινικής δικτατορίας από την πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών, διαδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Μπουένος Άιρες την Πέμπτη 16 Οκτώβρη.

Η πορεία που διοργανώθηκε από κόμματα και οργανώσεις της Αριστεράς προσπάθησε να φθάσει στο κτίριο της Αγροτικής Εταιρείας της Αργεντινής, όπου ο πρόεδρος της χώρας Κάρλος Σαούλ Μένεμ θα παρέθετε γεύμα προς τιμήν του βορειοαμερικανικού ομόλογού του, αφού διέσχισε τους κεντρικούς δρόμους της πρωτεύουσας και έκαψε αρκετές αμερικανικές σημαίες.

Μια ομάδα διαδηλωτών με καλυμμένα πρόσωπα αποσπάστηκε από τα μπλοκ των οργανώσεων Quebracho και "Ελεύθερη πατρίδα" -που πολλοί καταγγέλλουν ότι είναι διαβρωμένες από δυνάμεις της δημόσιας τάξης- και κάτω από μια μικρή σημαία που έγραφε "Νέοι για την αντίσταση" άρχισε να σπάζει τζαμαρίες, να καίει κεντρικές τράπεζες και να πετάει βόμβες μολότοφ σε εστιατόρια πο-

λυθικών συμφερόντων.

Χιλιάδες αστυνομικοί των ειδικών κατασταλτικών δυνάμεων, που από νωρίς ήλεγχαν όλους τους κεντρικούς δρόμους και πραγματοποιούσαν εξακριβώσεις στοιχείων σε όσους επιθυμούσαν να εισέλθουν στην ελεγχόμενη περιοχή, επιτέθηκαν ανεξαιρέτως σε ολόκληρη τη διαδήλωση και τους δημοσιογράφους και πράγματοποιήσαν 206 συλλήψεις ενώ για μια ώρα η κεντρική λεωφόρος Σάντα Φε μετατράπηκε σε κόλαση. Την ίδια στιγμή ο κ. Μένεμ προσφωνώντας τον κ. Κλίντον τόνιζε πως "οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι συνώνυμο της δημοκρατίας στον κόσμο" και εξείρε

τη συμβολή τους στην εφαρμογή του νόμου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αφού χαρακτήρισε τον ποιητή Walt Whitman ως εκπρόσωπο και έκφραση του αμερικανικού πνεύματος (!), κατέληξε λέγοντας πως θα έπρεπε στο σημείο του εθνικού ύμνου της Αργεντινής που απευθύνεται χαιρετισμός στο "μεγάλο λαό της Αργεντινής" να προστεθεί και αυτός στο "μεγάλο λαό των Ηνωμένων Πολιτειών".

Αντιπυρηνικές κινητοποιήσεις στη Γερμανία

Το περασμένο σαββατοκύριακο έγιναν διαδηλώσεις και σαμποτάζ στην πόλη Ahaus, στην πρώην Δυτική Γερμανία, όπου βρίσκεται μια εγκατάσταση αποκομίδης ραδιενεργών αποβλήτων.

Το Σάββατο πραγματοποιήθηκε καθιστική διαμαρτυρία στη σιδηροδρομική γραμμή που οδηγεί στο χώρο αποθήκευσης. Διαδηλωτές έσκαψαν κάτω από τις ράγες, αποσύνδεσαν συνδέσμους, έκοψαν καλώδια και κατέστρεψαν σηματοδότη του σιδηροδρόμου, προκαλώντας ζημιές χιλιάδων μάρκων. Περίπου διακόσιοι συνελήφθησαν και αφέθηκαν ελεύθεροι την επόμενη μέρα, αρκετοί όμως θα αντιμετωπίσουν κατηγορίες για επίθεση με πέτρες κατά της αστυνομίας και την καταστροφή των ελαστικών δύο οχημάτων της.

Την Κυριακή, έγινε πορεία χιλίων ατόμων στο κέντρο του Ahaus, χωρίς να γίνουν συγκρούσεις, και με συμμετοχή 30 τρακτέρ από αγροκτήματα της περιοχής, ενώ έγινε κι άλλη καθιστική διαμαρτυρία στις σιδηροδρομικές γραμμές.

Τουρκία: Καταδίκη του Όσσι

Η δίκη του Οσμάν Μουράτ Ούλκε ολοκληρώθηκε στις 23 Οκτωβρίου. Κατηγορούνταν για τέσσερα "αδικήματα".

Το πρώτο ήταν ότι προσπάθησε με τεχνάσματα να αποφύγει τη στρατιωτική θητεία. Το δικαστήριο δεν δέχτηκε αυτή την κατηγορία και τη μετέτρεψε σε "συνεχή ανυπακοή στη μονάδα του". Γι' αυτό καταδικάστηκε σε πεντάμηνη φυλάκιση.

Το δεύτερο ήταν η λιποταξία. Αφού αφέθηκε ελεύθερος το Δεκέμβριο του 1996, θα έπρεπε να παρουσιαστεί στη μονάδα του για να εκτίσει τη θητεία του, κάτι που βέβαια δεν έκανε. Έτσι θεωρήθηκε λιποτάκτης και καταδικάστηκε σε άλλους πέντε μήνες φυλάκισης.

Τα άλλα δύο αδικήματα είναι ανάξια λόγου και καταδικάστηκε γι' αυτά σε μικρό πρόστιμο (625.000 τουρκικές λίρες). Η συνολική ποινή του, δηλαδή, ήταν δέκα μήνες φυλάκιση και 625.000 λίρες πρόστιμο.

Σύμφωνα με τον σχετικό κανονισμό, ο Οσμάν πρέπει να εκτίσει το 40% της ποινής του (δηλαδή τέσσερις μήνες), χρόνο που ήδη έχει περάσει προφυλακισμένος. Άρα κανονικά θα έπρεπε να αφεθεί ελεύθερος μετά την καταδίκη του, στις 23 Οκτωβρίου. Κρατήθηκε όμως, επειδή εκκρεμεί η δεύτερη "λιποταξία", αφού αφέθηκε ελεύθερος στις 29 Μαΐου. Όπως και προηγουμένως, θα έπρεπε μετά την απελευθέρωσή του να παρουσιαστεί για να υπηρετήσει στη μονάδα του. Έτσι, προκειται να δικαστεί ξανά για λιποταξία.

Η διεύθυνσή του στη φυλακή είναι η παρακάτω:

Taktik Hava Kuwetleri Komutanligi
Askeri Cezaevi
Eskisehir
TURKEY

Από δελτίο πληροφόρησης του Αντιπολεμικού Συνδέσμου Σμύρνης

Izmir Savas Karsitlari Dernegi - Izmir War Resisters' Association
Tel: + 90 - 232 - 46424 92
Fax: + 90 - 232 - 46408 42
e-mail: osi@info-ist.comlink.de

Στη φυλακή μέλη της "Lotta Continua"

Την Τρίτη 28 Οκτωβρίου, ο πρόεδρος της Ιταλίας, Όσκαρ Λουίτζι Σκαλφάρο αρνήθηκε να δώσει χάρη στον Αντριάνο Σόφρι, πρώην ηγετικό στέλεχος της "Lotta Continua", ο οποίος είχε καταδικαστεί για το φόνο αστυνομικού, που συνέβη το 1972.

Ο Σόφρι φυλακίστηκε τον Ιανουάριο, όταν το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιταλίας επικύρωσε την πρωτόδικη καταδίκη του ίδιου και δύο ακόμη συγκατηγορούμένων του σε 22 χρόνια φυλάκιση, χωρίς δυνατότητα περαιτέρω έφεσης. Η καταδίκη αυτή είχε προκαλέσει έντονες αντιδράσεις.

Το σκεπτικό του Σκαλφάρο ήταν πως: "Αν δινόταν χάρη τόσο σύντομα μετά την οριστική καταδίκη, θα φαινόταν ως εξέλιξη αντίθετη με τη θέληση του δικαστηρίου και θα θεωρούνταν σαν μια ανώτερη βαθμίδα απόδοσης δικαιοσύνης, που στην πραγματικότητα δεν υπάρχει". Πρόσθεσε ακόμη ότι θα ήταν άδικο να δοθεί χάρη στον Σόφρι, τη στιγμή που δεν έχει δοθεί σε άλλες ανάλογες περιπτώσεις.

Αντιδράσεις γι' αυτή την απόφαση υπήρξαν από πολλές πλευρές, ακόμη και μέσα από την κυβέρνηση. Ο υφυπουργός Δικαιοσύνης χαρακτήρισε την φυλάκιση των τριών ως "άδικη και άχρηστη". Το Κόμμα των Πράσινων που συμμετέχει στον κυβερνητικό συνασπισμό έβγαλε ανακοίνωση όπου "λυπάται που ο Σκαλφάρο δεν μπόρεσε να πάρει μια μεγαλύτερη απόφαση", δεδομένης της ηλικίας του Σόφρι (είναι 55 ετών), και του χρόνου που έχει περάσει από το φόνο. Ένας πρώην αριστερός που τώρα ανήκει στο "Φόρτσα Ιταλία" του Μπερλουσκόνι, χαρακτήρισε την απόφαση ως "στάση Πόντιου Πιλάτου", και τόνισε την ανάγκη να μην καταδικάζεται κόσμος χωρίς στέρεες αποδείξεις.

Το τελευταίο αναφέρεται στην καταδίκη των τριών με μοναδικό στοιχείο την κατάθεση ενός καταδότη, που παρουσιάστηκε σε ένα αστυνομικό τμήμα το 1988 και δήλωσε ότι ο ίδιος, ο Σόφρι, ο Οβίντιο Μπομπρέσι και ο Τζιόρτζιο Πιετροστέφανι είχαν δολοφονήσει τον αστυνομικό Λουίτζι Καλαμπρέζι, ο οποίος θεωρούνταν υπεύθυνος για την εκπαράθρωση αναρχικού από τα γραφεία της αστυνομίας του Μιλάνου, κατά τη διάρκεια ανάκρισης σχετικά με βομβιστική επίθεση.

Παρά τις αντιδράσεις και την ανυπαρξία άλλων επιβαρυντικών στοιχείων, οι τρεις καταδικάστηκαν και τώρα η υπόθεση έκλεισε οριστικά, και οι καταδικασθέντες θα πρέπει να εκτίσουν τουλάχιστο το ένα τρίτο της ποινής τους. Η μόνη πιθανότητα να ξανανοίξει είναι να παρουσιαστούν νέα στοιχεία.

Μετά την καταδίκη τους, οι τρεις έκαναν απεργία πείνας στη φυλακή, ενώ αρνήθηκαν να ζητήσουν χάρη, επιδιώκοντας να δικαιωθούν στο δικαστήριο.

Ο Ντάριο Φο, έκανε έκκληση να επανεξεταστεί η υπόθεση και δεσμεύτηκε να χρησιμοποιήσει τα χρήματα του βραβείου Νόμπελ για την απελευθέρωση των τριών.

Ξεκίνησε η δίκη για την υπόθεση O.R.A.I.

Στις 20 Οκτωβρίου ξεκίνησε η δίκη, όπου κατηγορούνται 53 αναρχικοί για τη σύσταση της υποτιθέμενης τρομοκρατικής οργάνωσης O.R.A.I., βασικό στοιχείο στην οποία είναι η κατάθεση μιας "μετανοημένης", που ισχυρίζεται ότι ήταν παλιότερα μέλος της οργάνωσης αυτής (βλ. Άλφα φ. 102, 20/9/97). Η μέρα πέρασε με διαδικαστικά θέματα. Τελικά η δίκη διακόπηκε και θα συνεχιστεί την 1η Δεκεμβρίου.

Πόλεμος του Κόλπου και τακτική της πάπιας

Σύμφωνα με κυριακάτικο άρθρο των New York Times, επιτροπή της Γερουσίας των Η.Π.Α. που ερευνά την υπόθεση του λεγόμενου "συνδρόμου του Κόλπου", της μυστηριώδους ασθένειας που έχει προσβάλλει χιλιάδες αμερικανούς στρατιώτες που συμμετείχαν στην πολυεθνική επιχείρηση ενάντια στο Ιράκ, έφτασε στο συμπέρασμα ότι το υπουργείο Άμυνας και το Τμήμα Βετεράνων έχουν χειριστεί την υπόθεση τόσο ανεπαρκώς που θα πρέπει να τους αφαιρεθεί κάθε δικαιοδοσία σχετικά με αυτή. Προτείνει να ανατεθεί η έρευνα για τα αίτια του Συνδρόμου σε μια ανεξάρτητη υπηρεσία, καθώς η κυβέρνηση δείχνει αδιαφορία.

Η έκθεση της επιτροπής, που πρόκειται να δημοσιευτεί την επόμενη εβδομάδα, θεωρεί ως πιθανότερη αιτία του Συνδρόμου την έκθεση σε χημικά όπλα του Ιράκ, αυτό όμως που περιπλέκει την κατάσταση, είναι ότι το πιθανότερο είναι να μην χρησιμοποιήθηκαν αυτά τα όπλα από τους Ιρακινούς, αλλά να διέφυγαν τα αέρια μετά το βομβαρδισμό των εγκαταστάσεων όπου φυλάγονταν από τις αμερικανικές δυνάμεις.

Ανάλογη έκθεση αναμένεται και από επιτροπή ορισμένη από το Λευκό Οίκο, σε προσχέδιο της οποίας αναφέρεται ότι το Πεντάγωνο είχε την τάση να αγνοεί κάθε στοιχείο που συνηγορούσε στην έκθεση αμερικανών στρατιωτών σε χημικά όπλα. Οργανώσεις βετεράνων ελπίζουν ότι οι δύο εκθέσεις θα πιέσουν τον πρόεδρο Κλίντον ώστε να αφαιρέσει την έρευνα από το Πεντάγωνο.

Το υπουργείο Άμυνας μέχρι και πέρσι επέμενε ότι δεν υπήρχε πιθανότητα να έχουν προσβληθεί αμερικανοί στρατιώτες από χημικά αέρια.

Οι εγκαταστάσεις χημικών του

Ιράκ αποτέλεσαν μερικούς από τους πρωταρχικούς στόχους των βομβαρδισμών με αεροπλάνα και πυραύλους Κρουζ. Έχει αποδειχτεί από έγγραφα των αμερικανικών υπηρεσιών και του Ο.Η.Ε. ότι σε αρκετές από αυτές υπήρχαν ποσότητες τοξικών ουσιών όταν δέχτηκαν επίθεση. Οι περισσότερες από αυτές δεν είναι εύφλεκες και οι εκρήξεις μπορούν να τις διαδώσουν στο περιβάλλον, ενώ η ιδιαίτερα επικίνδυνη ουσία

Sarin μπορεί να μεταφερθεί σε μεγάλες αποστάσεις με τα σύννεφα. Αμέσως μετά τους βομβαρδισμούς, εμφανίστηκαν τα συμπτώματα αυτού που τότε έγινε γνωστό ως "αραβική γρίπη", ενώ άρχισαν να μοιράζονται και ειδικά χάπια κατά των νευροτοξικών αερίων, γεγονός που περιέπλεξε την κατάσταση, επειδή τα χάπια αυτά είχαν σοβαρές παρενέργειες, σε ποσοστά που άγγιζαν το 50% αυτών που τα έπαιρναν. Ακόμη, τα χάπια αυτά έκαναν τον οργανισμό πιο ευάλωτο σε άλλου είδους τοξικά αέρια, όπως το sarin.

Χαρακτηριστικό της επικινδυνότητας των βομβαρδισμών των ιρακινών εγκαταστάσεων χημικών ήταν η ανησυχία που εκδήλωσε η ρωσική κυβέρνηση γι' αυτούς, φοβούμενη ότι η μόλυνση θα έφτανε ως τα εδάφη της. Η απάντηση των αμερικανών ήταν ότι δεν υπήρχαν στοιχεία που να δείχνουν πως υπήρχε επικίνδυνη μόλυνση από χημικά. Αργότερα έγι-

νε γνωστό πως δεν υπήρχαν επίσης στοιχεία για το αντίθετο. Τελικά, ο αμερικανικός στρατιωτικός σχεδιασμός στον Πόλεμο του Κόλπου ήταν πολύ λιγότερο ακριβής και αποτελεσματικός απ' ό,τι είχε διαφημιστεί εντατικά ότι ήταν, και πολλοί το πληρώνουν ακόμη.

Τη Δευτέρα, εξάλλου, η βρετανική κυβέρνηση παραδέχτηκε ότι κυβερνητικοί αξιωματούχοι και αξιωματικοί έκαναν λάθη σχετικά με τη χρήση εντομοκτόνων από το βρετανικό στρατό κατά τη διάρκεια του Πολέμου του Κόλπου.

Η αποκάλυψη ότι χρησιμοποιήθηκαν, και μάλιστα σε τεράστιες ποσότητες, τέτοιες ουσίες που αγοράστηκαν από τη Σαουδική Αραβία, έγινε μετά από έξι απαντήσεις σε σχετικές επερωτήσεις στη βουλή, όπου υποβαθμιζόταν ο ρόλος αυτών των ουσιών. Η εκτεταμένη χρήση εντομοκτόνων από το βρετανικό στρατό θεωρείται ύποπτη πρόκλησης του Συνδρόμου του Κόλπου σε βρετανούς στρατιώτες. Επιπλέον, αποκάλυφθηκε ότι δύο φάρμακα που δίνονταν στους στρατιώτες για προφύλαξη από πιθανή ιρακινή χημική επίθεση ήταν επικίνδυνα για την υγεία. Για τον κίνδυνο του συνδυασμού είχε προειδοποιήσει το υπουργείο Υγείας με φαξ, το οποίο όμως μυστηριωδώς εξαφανίστηκε. Στο φαξ αυτό αναφερόταν πως η χορήγηση των δύο φαρμάκων σε πειραματόζωα, οδηγούσε σε μεγάλη απώλεια βάρους και γενική κατάρρευση.

Οι αποκάλυψεις αυτές, σε συνδυασμό με την αδυναμία να εντοπιστούν οι υπεύθυνοι, έχουν εξαγριώσει τους 1.300 βρετανούς που πάσχουν από το Σύνδρομο του Κόλπου, δηλητηριασμένοι κατά πάσα πιθανότητα από την ίδια τη διοίκησή τους.

Διεθνής διάσκεψη για την παιδική εργασία

Σε πολλές χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας, οι όμορφες κόρες αποτελούν μεγάλο ευεργέτημα για τις φτωχές οικογένειες που τις πουλάνε σε σωματέμπορους. Έτσι κερδίζουν λεφτά για τις οικογένειές τους, συχνά όμως πεθαίνουν μέσα σε λίγα χρόνια από αρρώστιες ή κακομεταχείριση.

Στην Κολομβία, προτίμούν τα παιδιά ως ανθρακωρύχους, ενώ στο Περού τα στέλνουν να δουλέψουν στα χρυσωρυχεία. Στο Πακιστάν και την Τουρκία πολλά παιδιά υφαίνουν χαλιά και άλλα υφάσματα.

Συνολικά, υπολογίζεται ότι πάνω από 250 εκατομμύρια παιδιά δουλεύουν σήμερα σε ολόκληρη τη γη, χάρη στην ασυνειδησία των ελδοτών (συχνά πολυεθνικών), την εξαθλίωση των οικογενειών τους ή την εγκατάλειψή τους και την ανοχή που δείχνουν οι κυβερνήσεις απέναντι σε αυτό το φαινόμενο.

Αυτό ήταν το αντικείμενο διεθνούς διάσκεψης που πραγματοποιήθηκε στη Νορβηγία την περασμένη εβδομάδα, με οργανωτές τη UNICEF και το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ILO), και συμμετοχή αντιπροσωπειών από 40 χώρες.

Σε αρκετές αναπτυσσόμενες χώρες, οι δύο οργανώσεις έχουν ξεκινήσει κάποια μικρές κλίμακες προγράμματα για να βοηθήσουν παιδιά να ξεφύγουν από αυτή την κατάσταση. Στην Ταϊλάνδη, για παράδειγμα, οργανώνονται εκδηλώσεις πληροφόρησης στα χωριά, όπου κορίτσια που έχουν ξεφύγει από την πορνεία διηγούνται στους χωρικούς τι πέρασαν, με σκοπό να τους αποθαρρύνουν από το να πουλήσουν τα παιδιά τους στους σωματέμπορους. Παράλληλα, έχει οργανωθεί ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τα κορίτσια, ώστε να μπορέσουν να καταφέρουν κάτι καλύτερο στη ζωή τους. Εξαιτίας όμως της φτώχειας και της "ζήτησης" σεξ από τους πλούσιους τουρίστες, εκατοντάδες χιλιάδες παιδιά στην Ταϊλάνδη εκδίδονται, με την ανοχή της κυβέρνησης που ωφελείται από την εισροή συναλλάγματος.

Ανάλογα προγράμματα, που προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις στην εξοντωτική παιδική εργασία, λειτουργούν και σε αρκετές άλλες χώρες. Έχουν δεχτεί όμως την κριτική ότι είναι μόνο μερικά και επιφανειακά, και δεν αντιμετωπίζουν το πρόβλημα στη ρίζα του, που είναι η ανέχεια μεγάλων κοινωνικών ομάδων και η απληστία των εργοδοτών τους.

"Πολλοί υποστηρίζουν ότι η παιδική εργασία είναι αναγκαία όταν ολόκληρες οικογένειες εξαρτώνται από το εισόδημα που φέρνει στο σπίτι το παιδί. Στην πραγματικότητα, όμως, αν τα παιδιά αυτά πήγαιναν στο σχολείο, θα είχαν αργότερα τη δυνατότητα να συνεισφέρουν πιο ουσιαστικά στις οικογένειές τους", δήλωσε στέλεχος της UNICEF. "Το μήνυμα που πρέπει να βγει από τη Διάσκεψη του Όσλο είναι πως ο κόσμος μπορεί να αντιμετωπίσει την παιδική εργασία, ότι δεν είναι κάτι που πρέπει να δεχτούμε".

Σε αυτή την κατεύθυνση κινούνται αρκετές συνδικαλιστικές οργανώσεις και ακτιβιστές που πιέζουν τις πολυεθνικές εταιρίες για καλύτερες συνθήκες εργασίας και απαγόρευση της παιδικής εργασίας, καλώντας συχνά σε μποϊκοτάζ των προϊόντων τους.

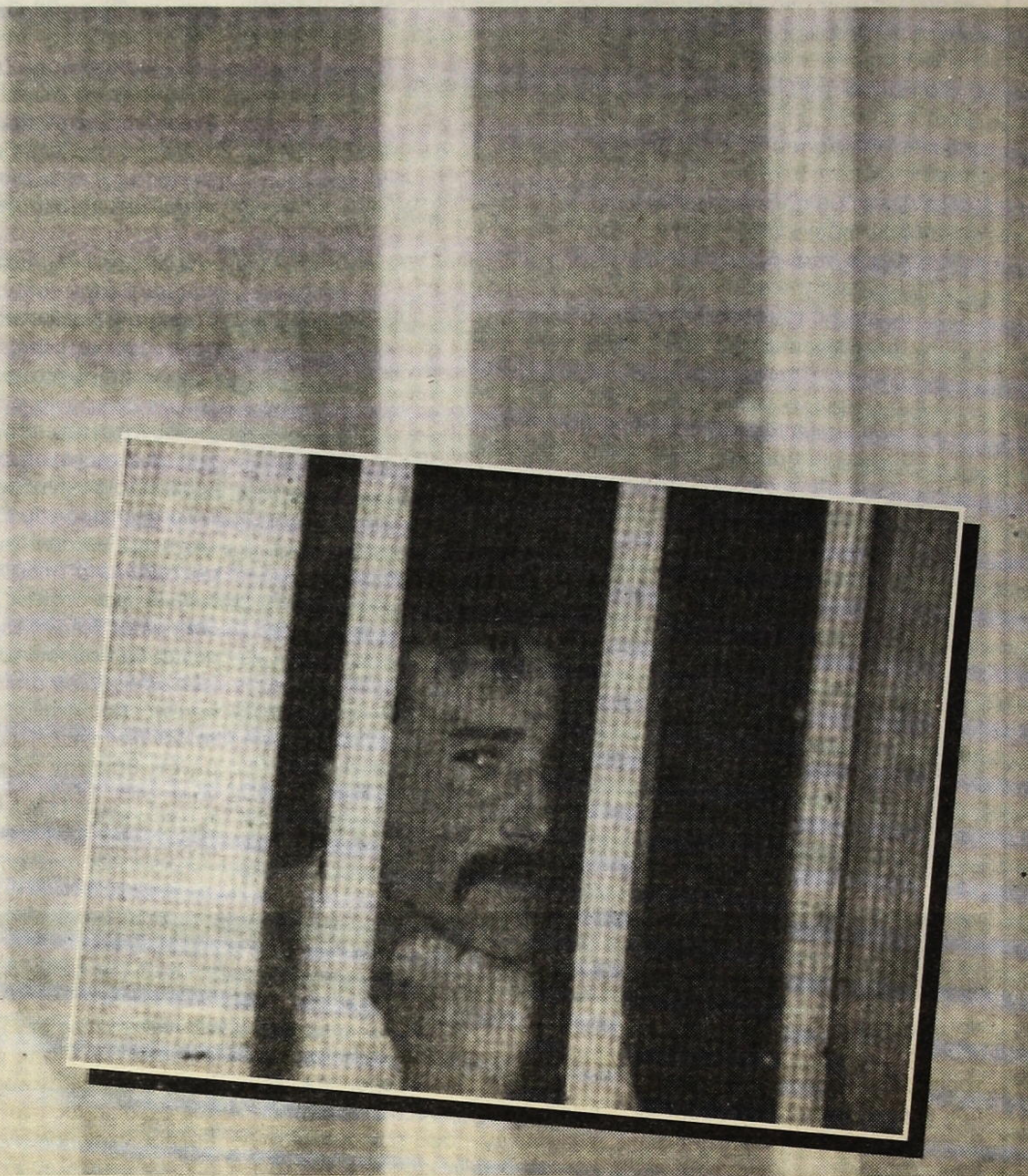
Ξεκίνησε η δίκη του Γιώργου Μπαλάφα

Τελικά η δίκη του Γιώργου Μπαλάφα δεν ξεκίνησε στις 22 Οκτώβρη - όπως είχαμε γράψει. Ουσιαστικά η αυλαία της σηκώθηκε δύο μέρες νωρίτερα, όταν έφτασε στην εφημερίδα "Αθηναϊκή", επιστολή με την υπογραφή Αβραάμ Λεσπέρου. Ο συγγραφέας της επιστολής διακηρύττει την αθώτητα του Μπαλάφα. Και δηλώνει πρόθυμος να παρουσιαστεί στις αρχές, αν του δοθούν εγγυήσεις για τη ζωή του. Τα ερωτηματικά που γεννάει η επιστολή είναι πολλά. Γιατί ο "Λεσπέρου" δεν έστειλε χειρόγραφη επιστολή για να αποδείξει, πέραν πάσης αμφιβολίας, τη γνησιότητά της (πράγμα που είχε κάνει ο Μπαλάφας στο παρελθόν); Γιατί μιλάει τώρα, ύστερα από 12 χρόνια; Γιατί γράφει ανακρίβειες για τη σχέση του με το Μπαλάφα; Θα μπορούσε κανείς να θέσει ένα σωρό ερωτήματα, τόσο ως προς το περιεχόμενο, όσο και ως προς το γλωσσικό ύφος της επιστολής. Ο ίδιος ο Μπαλάφας εξέφρασε τις αμφιβολίες του, δηλώνοντας ότι: "έχω σοβαρές επιφυλάξεις για τη γνησιότητα της επιστολής Λεσπέρου. Εκτός των άλλων, περιέχει ανακρίβειες σχετικά με το πρόσωπό μου, ενώ δυσκολεύομαι να κατανοήσω τα κίνητρα του συντάκτη της, καθώς και τη χρονική στιγμή που επέλεξε να τη δημοσιεύσει. Βεβαίως θα περιμένω, όπως και σύντροφοι που μου συμπαραστέκονται, τις εξελίξεις για να καταλήξω οριστικά αν

πρόκειται για μια "πρωτότυπη" εκδήλωση αλληλεγγύης ή για μια "παραδοσιακή" επιχείρηση αποπροσανατολισμού".

Την επιστολή ακολούθησε το αναμενόμενο μπαράζ δημοσιογραφικοαστυνομικού κους-κους (στο σημείο αυτό επανατίθεται για πολλοστή φορά το ερώτημα: γιατί δεν ανακοινώνεται και επίσημα η πρόσληψη των προοδευτικών Μαρνέλου-Κυριακόπουλου στο γραφείο τύπου της αντιπροσωπικής;).

Μέσα στην ατμόσφαιρα μυστηρίου και σεναριολογίας που δημιούργησε η εμφάνιση της "επιστολής Λεσπέρου", άρχισε η κυρίως δικαστική διαδικασία. Ο εισαγγελέας ζήτησε να μην συνεκδικαστούν όλες οι υποθέσεις που αφορούν την "Αντικρατική πάλη". Το αίτημά του απορρίφθηκε από το δικαστήριο και άρχισαν να ξετάζονται οι πρώτοι μάρτυρες. Μάρτυρες που για μια ακόμη φορά δήλωσαν ότι δεν αναγνωρίζουν τον Μπαλάφα ως συμμετοχο στην εκτέλεση Θεοφανόπουλου και στη ληστεία Σκλαβενίτη. Έτσι κι αλλιώς τα στοιχεία που τεκμηριώνουν την αθώότητα του Μπαλάφα είναι ατράνταχτα. Το ζητούμενο βέβαια είναι αν το δικαστήριο θα κρίνει με βάση τα γεγονότα ή ερήμην τους. Είναι σαφές όμως, ότι οι ασφυκτικές πιέσεις που ασκούνται από υπερατλαντικούς και ημεδαπούς παράγοντες μόνο καλά δεν προοιωνίζουν.

Πάντων ανθρώπων μέτρον εστί χρήμα

συνέχεια από την πρώτη σελίδα

Αυτό που δεν είναι βέβαιο είναι η άποψη που έχει ο καθένας για τους χρηματιστές. "Ίσως κάποιοι να τους θαυμάζουν για τις πολύ υψηλές χρηματικές απολαβές τους, για τη δύναμη που συγκεντρώνεται στα χέρια τους, για το πάθος και την ένταση της δουλειάς τους. "Ίσως κάποιοι άλλοι να τους οικτρίζουν. Για το άγχος που σφίγγει τις ζωές τους, για την απώλεια και της παραμικρής έστω υποψίας προσωπικής ζωής έξω από τα δεσμά του χρήματος, για την ψεύτικη ένταση της δουλειάς τους (αλήθεια τι ένταση και πάθος μπορεί να παράσχει το ψέμα;). Μάλλον η γνώμη που έχει κανείς για τους χρηματιστές είναι απόρροια της γενικότερης άποψης που έχει για τη ζωή. Είναι όμως σίγουρο ότι η άποψη που σχηματίζουμε για

τους χρηματιστές γεννιέται από τη γνώμη που έχουμε για το χρηματιστήριο και ίσως από το πόσο έχουμε (ή δεν έχουμε) σε υπόληψη το χρήμα.

Από τη θέση του μη έχοντος είναι πολύ δύσκολο να προσδιορίσει κανείς τα αίτια της πρόσφατης (που ίσως συνεχίζεται ακόμα) χρηματιστηριακής κρίσης. Η αγνώστη του οικονομικού τύπου ή κάποιων οικονομικών εγχειριδίων δεν μπορεί να προσδώσει επαρκείς απαντήσεις. Δεν μπορεί να μειώσει την αβυσσαλέα απόσταση ανάμεσα στους χώρους λήψης των αποφάσεων και στους χώρους όπου πραγματώνονται οι συνέπειές τους. Δεν μπορεί να ελαχιστοποιήσει την άγνοιά μας για τις αποφάσεις που ρυθμίζουν τη ζωή μας. Οι ρόλοι είναι καθορισμένοι εκ των προτέρων και ο

σκηνοθέτης τιμωρεί πολύ αυστηρά όποιον παρεκκλίνει από αυτούς. Γι αυτό και είναι εξαιρετικά παρακινδυνευμένο (όσο κι αν δονείται από την έπαρση της γραφής) να παραθέσει κανείς σενάρια για την κρίση. Πώς μπορεί κάποιος που δεν έχει περάσει ούτε έξω από τη Σοφοκλέους (δηλαδή από αυτό το μάλλον επαρχιακό χρηματιστήριο με την μικρή βαρύτητα στα διεθνή πράγματα) να τεκμηριώσει ότι για την κρίση φταίνε οι κερδοσκόποι ή οι ανεξέλεγκτοι λειτουργοί των χρηματιστηρίων ή οι αμερικάνοι που θέλουν να υποσκάψουν τους κινέζους ή οι κινέζοι που θέλουν να δυναμτίσουν την παγκόσμια οικονομία. Βεβαίως καθένα από τα σενάρια είναι δυνατό να υποστηριχτεί με

λογικά επιχειρήματα. Μόνο που αυτά τα επιχειρήματα κινούνται στη σφαίρα της φιλολογίας και όχι της πραγματικότητας. Κάτι που δεν αρμόζει σε μία εφημερίδα που αρέσκεται να διατείνεται ότι αντιπαθεί το ψέμα, έστω και στην επαναστατική του εκδοχή. Τι μένει λοιπόν να πούμε, αφού δε γίνεται να καταθέσουμε τα εγκεφαλικά σενάρια μας και τις αποδείξεις των διαβασμάτων μας; Ίσως θα ήταν πιο χρήσιμο να εμφανίσουμε τα βιώματά μας και τις αντιλήψεις που ξεπήδησαν μέσα από αυτά. Και να πούμε ότι σε τούτο τον κόσμο, όπου η οικονομία κατακυριεύει τα πάντα και η ανάπτυξή της έγινε η ιδέα των καιρών. Σε τούτο τον κόσμο τον άδαιο, όπου οι ελπίδες αποδείχτηκαν φρού-

δες, σαν τα σφυροδρέπανα που κομματιάστηκαν. Να πούμε ότι ακόμα και αυτό το χρήμα έχει αλλάξει χαρακτήρα. Από μονάδα μέτρησης της εκμετάλλευσης ανθρώπου

από άνθρωπο και της κυριαρχίας ανθρώπου σε άνθρωπο, μετατράπηκε στο απόλυτο εμπόρευμα (χωρίς βέβαια να χάσει οποιαδήποτε από τις πρωθέστερες ιδιότητές του). Στα μεταμοντέρνα παζάρια του χρηματιστηρίου αυτό που πουλιέται και αγοράζεται είναι το χρήμα. Το χρήμα είναι το εμπόρευμα. Το χρήμα εμπορευματοποιήθηκε. Το χρήμα - εμπόρευμα (όπως και κάθε εμπόρευμα άλλωστε) μετρείται με μονάδα μέτρησης το χρήμα. Η απόλυτη αποθήωση ενός πολιτισμού που εμπορευματοποίησε τα πάντα, που μέτρησε τα πάντα με βάση το χρήμα, που προσδιόρισε την πρόσβαση στα αγαθά με βάση το χρήμα.

Ίσως γι αυτό φαντάζουν κενές νοήματος (γνήσια τέκνα του σύγχρονου βίου) οι νεοκεϋνσιανές θεωρίες που πασχίζουν να χαλιναγωγήσουν το ατίθασο άτι του χρήματος. Γιατί, όσο οι άνθρωποι αποδέχονται το χρήμα σε ρυθμιστή της ζωής τους, η οικονομία δεν μπορεί να ελεγχθεί. Ποιος κρατικός μηχανισμός μπορεί να ρυθμίσει τη δαιδαλώδη διεθνοποιημένη οικονομία; Και πότε στο παρελθόν συμμαζεύτηκε η κερδοσκοπία των εχόντων, παρά όταν οι μη έχοντες αρνήθηκαν τον ίδιο τους το ρόλο και, επομένως, το ρυθμιστικό ρόλο του χρήματος;

Η κρίση θα συνεχίζεται, όσο θα μας απασχολούν οι χρηματιστηριακές αξίες και όχι οι Αξίες. Το επενδυτικό κλίμα και όχι η δημιουργική ενασχόληση για όλους. "Όσο τα κέρδη και όχι η φτώχεια. "Όσο οι δείκτες και όχι οι ζωές. "Όσο δεν είναι αξίες τα γαλάζια μάτια, οι λέξεις και τα χρώματα, τα βλέμματα και τα αγγίγματα, η ελπίδα και το πάθος. "Όσο η ζωή θα φτερουγίζει μακριά από τις λεωφόρους της ασφάλτου και των πληροφοριών.

Γ.Α.

MAX STIRNER:

Το Εγώ που απελευθερώνει ή που καταδυναστεύει;

Στις 25 Οκτώβρη του 1806 γεννήθηκε μια από τις πλέον αμφιλεγόμενες μορφές της ευρωπαϊκής σκέψης, ο Μαξ Στίρνερ. Προάγγελος φασιστικών θεωριών, ανυποχώρητος υπερασπιστής της διαφορετικότητας και της σπουδαιότητας του κάθε ατόμου ή ένας αδιάφορος τελικά εκπρόσωπος της αριστερής εγελιανής φιλοσοφίας; Υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους μπορεί κανείς να "διαβάσει" το Στίρνερ. Έτσι κι αλλιώς, οι φιλοσοφίες βρίσκουν την επαλήθευσή ή την ακύρωσή τους στη ζωή και όχι στα βιβλία...

Το πραγματικό όνομα του Max Stirner ήταν Johan Kaspar Schmidt. Γεννήθηκε το 1806 στο Bayreuth της Γερμανίας. Το 1826 ο Στίρνερ πήγε στο Βερολίνο για να σπουδάσει φιλοσοφία. Ολοκλήρωσε τις σπουδές του το 1834 και μετά από μια σειρά οικογενειακών και προσωπικών περιπετειών και προβλημάτων, εγκαταστάθηκε μόνιμα στο Βερολίνο, όπου από το 1839 διορίστηκε καθηγητής λογοτεχνίας σε ένα κολλέγιο θηλέων.

Το 1841 ο Στίρνερ εντάχθηκε στην ένωση "Die Freien" ("Οι Ελεύθεροι"), μια ομάδα αριστερών Εγελιανών. Βασικά μέλη της ομάδας, εκτός από τον Στίρνερ, ήταν ο Bruno Bauer, ο Ludwig Feuerbach, ο David Strauss και ο Arnold Ruge. Νεώτερα μέλη της ομάδας ήταν οι August von Cieszkowski, Karl Schmidt, Edgar Bauer, καθώς και οι Karl Marx και Friedrich Engels.

Το 1842, ο Στίρνερ δημοσίευσε το "Das unwahre Prinzip unserer Erziehung" ("Οι ψευδείς αρχές της εκπαίδευσής μας") και το "Kunst und Religion" ("Τέχνη και θρησκεία"). Το 1844 κυκλοφόρησε το γνωστότερο έργο του Στίρνερ, το "Der Einzige und Sein Eigentum" ("Ο μοναδικός και το δικό του"). Τα αντίτυπα του βιβλίου μοιράστηκαν βιαστικά στα βιβλιοπωλεία για να αποφευχθεί η λογοκρισία, ενώ στο εξώφυλλο αναφερόταν ως έτος έκδοσης το 1845.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, ο Στίρνερ επανήλθε στο περιεχόμενο του κεντρικού αυτού του έργου, με κείμενα-απαντήσεις σε επικριτές του, όπως το "Recensenten Stirner", μια απάντηση στον Feuerbach, το Szeliga και το Hess και το "Die Philosophischen Reaktionäre", μια απάντηση στο Kuno Fischer. Το 1847 ο Στίρνερ μετέφρασε στα γερμανικά το "Περί της ευημερίας των εθνών" του Adam Smith. Το τελευταίο βιβλίο του Στίρνερ, το "Geschichte der Reaktion", ("Ιστορία της Αντίδρασης") κυκλοφόρησε το 1852.

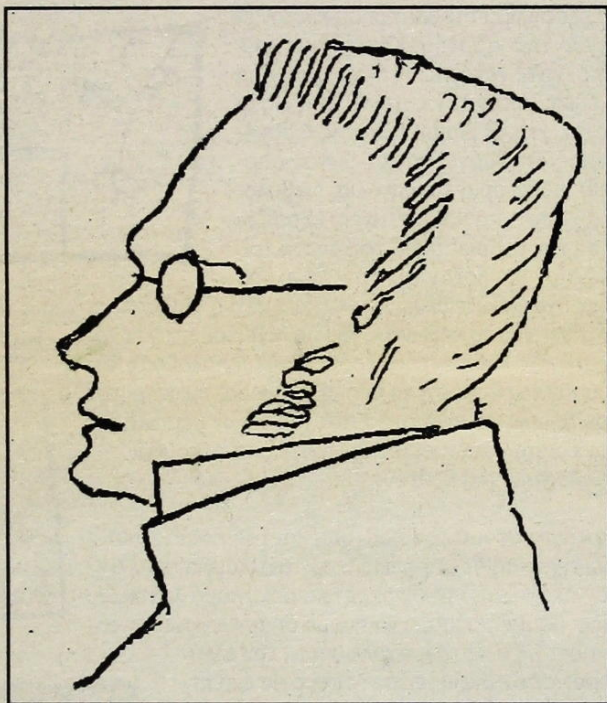
Το Μάη του 1856, ο Στίρνερ προσβλήθηκε από επιδημικό πυρετό που στις 25 Ιούνη οδήγησε στο θάνατό του.

Ενώ ο Στίρνερ ήταν στη ζωή, το έργο του, πέρα από τις συζητήσεις που είχε δημιουργήσει στους κόλπους των Εγελιανών, δεν προκάλεσε γενικότερη αίσθηση. Μόνο μετά το 1880, με την ανάπτυξη των αναρχικών ιδεών, τα γραπτά του Στίρνερ απέκτησαν ευρύτερη δημοσιότητα, καθώς το ρεύμα του "ατομικιστικού αναρχισμού" αναγνώρισε εκ τον υστέρων τον "ιδρυτή" του του πρόσωπο του Στίρνερ. Οι απόψεις των αναρχικών γύρω από τον Στίρνερ ήταν διχασμένες: άλλοι τον αναγνώρισαν ως έναν, έστω με ιδιαιτερότητες, εκφραστή των αναρχικών ιδεών, αντιπαράθετοντας την επιμονή του στο άτομο ενάντια στην καταναγκαστική πειθαρχία των κομμουνιστών. Άλλοι πάλι, τον κατηγορήσαν ως ατομιστή μηδενιστή, χωρίς καμμία αναφορά σε ανθρώπινες αξίες, και κατά συνέπεια εντελώς ξένο προς το ουμανιστικό περιεχόμενο του αναρχισμού.

Στη συνέχεια παραθέτουμε δύο αντίθετες απόψεις σχετικά με τον Στίρνερ. Η πρώτη προέρχεται από την "Ιστορία της Αναρχίας" του γερμανού ιστορικού και θεωρητικού του αναρχισμού Max Nettlau:

Είναι βέβαιο πως ο "Μοναδικός και το δικό του" αρκεί για να σχηματίσουμε μια πλήρη άποψη για τις ιδέες του Μαξ Στίρνερ. Έχω αναφέρει σε άλλα κείμενα τη γνώμη μου για

τον Στίρνερ. Ήταν βασικά σοσιαλιστής και επιθυμούσε την κοινωνική επανάσταση, αλλά ακριβώς επειδή ήταν πραγματικά αναρχικός, πρόβαλε τον υποτιθέμενο "εγωισμό" του ως άμυνα ενάντια στον εξουσιαστικό σοσιαλισμό και ενάντια σε κάθε κρατισμό που θα μπορούσε να παρεμφύσει στο σοσιαλισμό. Ο εγωισμός του δεν είναι τίποτε άλλο από την πρωτοβουλία του ατόμου. Ο "Verein" του είναι η ελεύθερη ένωση που πραγματώνει τους σκοπούς χωρίς να μετασχηματίζεται σε οργάνωση, σε κοινωνία. Η μέθοδός του είναι κυρίως η ολοκληρωτική ανυπακοή, η ατομική και συλλογική άρνηση της εξουσίας και η εθελοντική ομαδοποίηση αν οι περιστάσεις το απαιτούν. Διαβάζοντας τον Στίρνερ δεν αμφιβάλλω καθόλου ότι το έργο του διαπνέεται από ένα πνεύμα σοσιαλιστι-

κό, διότι για να θεωρηθεί αντισοσιαλιστής ή μη σοσιαλιστής, ατομιστής, θα έπρεπε κάποιος να αποσιωπήσει και μάλιστα αυθαίρετα τις αναρίθμητες σελίδες που πείθουν για το αντίθετο. Ορισμένες ερμηνείες που θέλουν τον Στίρνερ έναν υπερατομιστή είναι πια ξεπερασμένες. Αρκεί να αναφερθεί κανείς στα κείμενα του Karl Schmidt: "Das Verstandestum und das Individuum" ("Το καταληπτό και το άτομο") και "Liebesbriefe ohne Liebe" ("Γράμματα αγάπης χωρίς αγάπη") που ο Στίρνερ τα αντιμετώπισε με τη μεγαλύτερη περιφρόνηση. Οτιδήποτε και να γράψει κανείς για το έργο του, μετά τη δήθεν επανακαλύψή του, δε θα κατορθώσει να μου αλλάξει τη γνώμη την οποία σχημάτισα.

Max Nettlau, 1932

Η δεύτερη κριτική στον Στίρνερ προέρχεται από το θεμελιώδες έργο "Από τον Χέγγελ στο Νίτσε" του επίσης γερμανού διανοητή Καρλ Λεβίτ:

"Αρχή των αστών δεν είναι ούτε η ευγενική καταγωγή ούτε η κοινή εργασία, αλλά η μετριότητα: λίγη καταγωγή και λίγη εργασία, δηλαδή μια κατοχή που αποφέρει τόκο".

Ο μοναδικός και το δικό του

Το πόσο είχε υποτιμηθεί στη Γερμανία κατά την εποχή του Μαξ η διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου το δείχνει πολύ καθαρά το βιβλίο του Στίρνερ "Ο μοναδικός και

το δικό του". Εδώ δεν φτάνει μόνον ο άνθρωπος της αστικής κοινωνίας και του προλεταριάτου στο σημείο μηδέν, αλλά ο άνθρωπος ως άνθρωπος χάνει κάθε αξία. Ο Στίρνερ ανάγει την ιδέα της αστικής ανθρωπότητας στο Εγώ, για το οποίο μεταβάλλονται σε ιδιοκτησία όλα όσα μπορεί να ιδιοποιηθεί το Εγώ.

Η γαλλική επανάσταση δεν απελευθέρωσε την αστική κοινωνία, αλλά αντίθετα παρήγαγε έναν υπάκουο πολίτη, ο οποίος έχει ανάγκη προστασίας. Αυτός ο μέτριος πολίτης ζει κάτω από την ασφάλεια και από το δίκαιο της έννομης τάξης. Αλλά εξίσου περιορισμένος όπως αυτός ο "πολιτικός φιλελευθερισμός" των αστών είναι και ο "κοινωνικός φιλελευθερισμός" των προλεταρίων εργατών. Η διαφορά είναι μόνον ότι ο ένας υποτάσσεται στο κράτος και στην ιδιοκτησία, ενώ ο άλλος στην κοινωνία και στην εργασία. Η τελευταία μορφή πίστης στην ανθρωπότητα είναι ο φιλόανθρωπος "φιλελευθερισμός", όπως τον εκπροσωπούσε ο Bruno Bauer. Αυτός δεν αναγνωρίζει ούτε τους αστούς ούτε τους εργάτες, μόνον ασκεί απαρέγκλιτα κριτική εναντίον κάθε προσκόλλησης σε οποιαδήποτε ιδιαιτερότητα. Ο άνθρωπος αυτής της κριτικής συνείδησης είναι βέβαια ντυμένος μόνο με κουρέλια, αλλά δεν είναι γυμνός όπως το αδέσμευτο και ελεύθερο Εγώ (...).

Ως Εγώ ο άνθρωπος δεν έχει πια "κλήση" και "προορισμό", αλλά "είναι" ό,τι μπορεί εκάστοτε να είναι. Στον "Μοναδικό και το δικό του" ο ιδιοκτήτης επιστρέφει στο δικό του "δημιουργικό μηδέν", από το οποίο γεννήθηκε. "Αν εναποθέσω την υπόθεσή μου σε μένα, τον μοναδικό, τότε αυτή έχει εναποτεθεί στον παροδικό δημιουργό του εαυτού του που αυτοαναλύεται".

Αυτό το μηδενιστικό Εγώ πρέπει βέβαια να φαίνεται στους εκπροσώπους του γενικού ανθρώπου ως ένας εγωιστής "μη άνθρωπος", στην πραγματικότητα όμως, ακριβώς ο εκάστοτε εγωιστής είναι και ο καθένας, γιατί ο καθένας ενδιαφέρεται για τον ίδιο του τον εαυτό πάνω από όλα. Ο Στίρνερ δεν "ονειρεύεται" πια την ελευθερία και τη χειραφέτηση, αλλά "αποφασίζει" να ταχθεί υπέρ της ατομικής ιδιομορφίας. Ως εκάστοτε προσωπικό, το Εγώ δεν ζει ούτε στο αστικό κράτος ούτε στην κομμουνιστική κοινωνία - δεν είναι δεμένο ούτε με στενούς ούτε με χαλαρούς δεσμούς αίματος με την ανθρωπότητα, παρά ζει στην "ένωση των εγωιστών". Μόνον αυτοί είναι ίσοι μεταξύ τους, ακριβώς εξαιτίας της ανισότητάς τους. Το Εγώ είναι το τιποτένιο τέλος της χριστιανικής ιδέας για τον άνθρωπο, της οποίας ο τελευταίος άνθρωπος είναι ένας "μη άνθρωπος", όπως ο πρώτος της ήταν ένας "υπεράνθρωπος" (...).

Με αυτό το δικό του μοναδικό Εγώ ο Στίρνερ πίστευε ότι είχε υψωθεί πάνω από κάθε κοινωνικό προσδιορισμό, και τον προλεταριακό και τον αστικό (...) Απολυτοποίησε τον εγωισμό του αστού, τον ιδιωτικό άνθρωπο και την ιδιωτική ιδιοκτησία, αφού τα μετάβαλε σε "κατηγορία" του εγωισμού, του μοναδικού και της ιδιοκτησίας. Από κοινωνιολογική σκοπιά ο Στίρνερ είναι ο πιο ριζοσπαστικός ιδεολόγος της αστικής κοινωνίας, η οποία είναι σύνολο "απομονωμένων μοναδικών". Αυτό από το οποίο απελευθερώνεται ο Στίρνερ δεν είναι πραγματικές υπαρξιακές σχέσεις, αλλά απλές συνειδησιακές σχέσεις, τις οποίες όμως ο ίδιος δεν διαβλέπει, γιατί είναι απασχολημένος με τον ιδιωτικό εγωισμό ως αρχή της αστικής κοινωνίας. Η σκέψη του, όπως και η πραγματική ύπαρξή του, στέκεται στο έσχατο όριο του ανέλπιδου κόσμου του που έχασε κάθε υπόσταση.

Karl Löwith, 1940

Το θείο είναι υπόθεση του θεού· το ανθρώπινο είναι υπόθεση της "ανθρωπότητας". Δική μου δουλειά δεν είναι ούτε το θείο, ούτε το ανθρώπινο, δεν είναι ό,τι είναι Αληθινό, Καλό, Δίκαιο, Ελεύθερο, κλπ, αλλά μόνο ό,τι είναι δικό μου, και δεν είναι κάτι γενικό, αλλά κάτι ατομικό (Einzig) μια και είμαι άτομο. Για μένα τίποτα δεν είναι ανώτερο από τον εαυτό μου.

Κατέχω την ίδια μου την δύναμη όταν έχω συνείδηση του εαυτού μου σαν ατόμου. Στο άτομο, ακόμα και ο ιδιοκτήτης επιστρέφει στη δημιουργική μηδαιμότητα από την οποία γεννήθηκε. Κάθε ον που είναι ανώτερό μου, θεός ή άνθρωπος, εξασθενεί την αίσθηση της ατομικότητάς μου και χλωμιάζει μόνο μπροστά στον ήλιο της συνείδησής μου. Αν εναποθέσω την υπόθεσή μου σε μένα, τον μοναδικό, τότε αυτή έχει εναποτεθεί στον παροδικό δημιουργό του εαυτού του που αυτοαναλύεται και μπορώ να πω ότι βάσιμα την εμπιστοσύνη μου στο τίποτα.

Max Stirner,

"Ο μοναδικός και το δικό του"

U2 ΡΟΡΜΑΡΤΜΑΡΤ ΡΟΡΜΑΡΤ

Η σημερινή αφομοίωση απ' το κεφάλαιο όλης της καλλιτεχνικής παραγωγής του παρελθόντος, ακόμη και των πιο αρνητικών στιγμών της, υπό την μορφή πολτού, από τις εξαθλιωμένες μάζες αποτελεί την ασφαλιστική δικλείδα της ταξικής εξουσίας και ταυτόχρονα την αιχμή της αντεπίθεσής της. Ο βασικός στόχος της πολιτιστικής βιομηχανίας είναι η εκτόνωση της απωθημένης ζωντάνιας, η καταστροφή της ανθρώπινης δημιουργικότητας, αυτή που περισσεύει από την αποξενωμένη εργασία, και ο εγκλωβισμός της φαντασίας και της σκέψης στα προκατασκευασμένα κλισέ που παράγονται σωρηδόν από τους ειδικούς της εκτόνωσης, τους καλλιτέχνες. Η ψευτο-απόδραση από την πραγματικότητα που προσφέρει, φανερώνει και το ουσιαστικό περιεχόμενό της. Το υπνωτισμένο βλέμμα και οι μη-χαϊνικές καλήσεις των ταλαιπωρημένων καταναλωτών είναι η καλύτερη απόδειξη σχετικά με την καταπραϊντική λειτουργία της μαζικής διασκέδασης.

Η διοργάνωση ψευτογιορτών και η εξαναγκαστική συμμετοχή του κόσμου, μέσω της διαφήμισης, σκοπεύει στην απόκρυψη του γεγονότος ότι η γιορτή στην πόλη αυτή έχει απαγορευτεί προ πολλού. Η αφομοίωση του Χώρου και όλων των αποσπασματικών κριτικών της τέχνης και της πολιτικής, η μουσειακή διατήρησή τους, σαν πεδίο πειραματισμού, όχι για χάρη των οπαδών του αλλά για χάρη της βιομηχανίας της διασκέδασης, φανερώνει αυτό που στην Ευρώπη είναι ήδη γνωστό: ότι το "underground" έχει καταλήξει να είναι η εμπορικοποιημένη του Θεάματος, της μονόδρομης επικοινωνίας. Οι σημερινές θεατρικές αναπαραστάσεις των γιορτών που έστηνε παλιότερα ο Χώρος, στην προσπάθειά του να επαναοικειοποιηθεί τον κλεμένο χρόνο, επινοώντας τρόπους άμεσης επικοινωνίας που έδιναν νόημα και ενδιαφέρον στην συλλογική δράση εναντίον του κράτους, πέρα από την αίσθηση της κενότητας που αφήνουν και την βλακώδη επιδεικτικότητα που τις χαρακτηρίζει, υπονομεύουν την πραγματική εμπειρία της απελευθερωτικής δράσης, ως γιορταστικής διάθεσης απέναντι στη ζωή, μετατρέποντάς την σε άλλη μια εικόνα απ' αυτές που μας πλημμυρίζουν καθημερινά.

Η πολιτιστική πρωτεύουσα μας εξαναγκάζει να καταπιούμε τα σκουπίδια της πολιτιστικής βιομηχανίας θέλοντας να μας κάνει να ξεχάσουμε τον πόνο που προκαλεί η πραγματικότητα. Οι τεχνικοί της λήθης επιδιώκουν να αποκρύψουν το γεγονός ότι το κυνήγι της επιβίωσης και η κατανάλωση ψευδαισθήσεων δεν έχουν καμιά σχέση με την αληθινή ζωή. Μας διαπαιδαγωγούν και μας εκπαιδεύουν για να μπορούμε να συμμετέχουμε στην αναβίωση της γιορτής που επιχειρεί το κράτος, με τέτοιο τρόπο ώστε οι ανάγκες μας να ικανοποιούνται έτσι που να ενισχύεται και να αναπαράγεται ο σημερινός ταξικός διαχωρισμός της κοινωνίας: ανακουφίζοντάς μας τόσο όσο για να μπορούμε ν' αντέξουμε την επόμενη εργάσιμη μέρα. Μας εισάγει στη νέα φάση του εκσυγχρονισμένου καπιταλισμού, στην κοινωνία του θεάματος, όπως πολύ σωστά την έχουν αποκαλέσει. Ο θεσμός της πολιτιστικής πρωτεύουσας, αλλά και οι διάφορες μπιενάλε, οι γιορτές για τα 2.300 χρόνια της Θεσσαλονίκης ή η ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων δείχνουν την απόφαση του κράτους να αναλάβει αυτό το ίδιο τον "εξορθολογισμό" του ελεύθερου χρόνου, κάτι που έως τώρα είχε αφηθεί στην πρωτοβουλία της αγοράς. Η συστηματική απαξίωση του ελεύθερου χρόνου, η βίαιη αποικιοκρατία της καθημερινής ζωής από το εμπόρευμα και οι συγκαλυμμένες διαταγές της διαφήμισης και των μ.μ.ε. οριοθετούν το πλαίσιο της σύγχρονης δουλοπαροικίας.

Το πρόβλημα με τον οργανισμό της πολιτιστικής πρωτεύουσας δεν είναι τα σκάνδαλα, το kits, η ανεπαρκής οργάνωση και η ύποπτη διαχείριση. Τα κέντρα εξουσίας στην Θεσσαλονίκη δεν προσφέρουν απλώς ένα δώρο στον εαυτό τους εις βάρος του κρατικού κορβανά. Ο αντικειμενικός σκοπός τους δεν είναι μόνο η επιφανειακή διακόσμηση και ο χρωματισμός

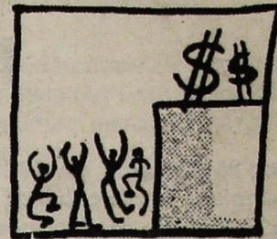
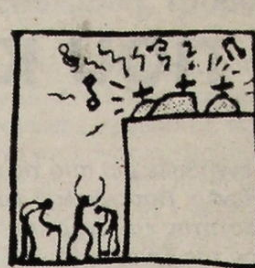
της γκριζας πραγματικότητας. Παράλληλα με τις παραπάνω ενέργειές τους, μέσω του θεσμού της πολιτιστικής πρωτεύουσας, συνδέονται με τις ευρωπαϊκές μητροπόλεις απορροφώντας, όχι μόνο κάποια εοκικά κονδύλια, τα οποία πιθανώς να τα μοιραστούν κάποιοι μεταξύ τους, αλλά νέες τεχνικές διοίκησης και ελέγχου. Με άλλα λόγια, οι διευθυντές της πόλης εξαναγκάζονται από τα ευρωπαϊκά κέντρα εξουσίας, αλλά και από την ίδια τους την εμπειρία, ν' αντιμετωπίσουν την αντίφαση ανάμεσα στη φτώχεια του ελεύθερου χρόνου και την υπερανάπτυξη της οικονομίας. Επομένως η πολιτιστική πρωτεύουσα δεν πρέπει να κρίνεται ως προς αυτό που εμφανίζουν να είναι ο τύπος και η ραδιοηλεκτρονική, δηλαδή για την έλλειψη γούστου, για την προχειρότητα και την διαφθορά των διαχειριστών της.

Το κλειδί για την κατανόηση της πολιτιστικής πολιτικής του κράτους και συγκεκριμένα του θεσμού της πολιτιστικής πρωτεύουσας είναι το ίδιο το πρακτικό τους αποτέλεσμα: η κατασκευή ενός μηχανισμού μαζικής διασκέδασης που θα "τακτοποιεί" τον ελεύθερο χρόνο, θα κανονικοποιεί την ψυχαγωγία και θα εξασφαλίζει την επιτήρηση και τον έλεγχο της γιορτής. Κάτι τέτοιο, βέβαια, είναι γεγονός. Η διαφήμιση ήδη έχει επιβάλλει την κατανάλωση ως υποχρέωση. Η βιομηχανία της διασκέδασης λειτουργεί προκαλώντας απάθεια, αδιαφορία και υπνηλία, επιβάλλοντας πρότυπα και ρουτίνες, εξορίζοντας τον άνθρωπο απ' το κέντρο του γλεντιού και βάζοντας στην θέση του την μηχανική εξειδίκευση, τον καλλιτέχνη (παλιότερα, λόγου χάρη, το επίκεντρο του πανηγυριού ήταν οι χορευτές, δηλαδή όλος ο κόσμος: οι μουσικοί αποτελούσαν το μέσο, όχι το σκοπό). Σήμερα, όμως, αυτό που βρισκόταν έως τώρα στα χέρια των μεμονωμένων καπιταλιστών, συμπληρώνεται από την ρυθμιστική εποπτεία του κράτους.

Αυτόν το δεσμό του κράτους και της πολιτιστικής βιομηχανίας δεν πρέπει να τον αντιλαμβανόμαστε σαν ακόμη ένα γραφειοκρατικό μηχανισμό λογοκρισίας: θα μπορούσαμε να πούμε ότι ισχύει σχεδόν το αντίθετο. Το κράτος σχολειοποιεί τον ελεύθερο χρόνο, θέτοντας σε λειτουργία ένα πελώριο μηχανισμό εκμάθησης και μετάδοσης πληροφοριών σχετικά με τα νέα τεχνικά μέσα καλλιτεχνικής παραγωγής. Δημιουργείται έτσι μια νέα γενιά καταναλωτών τέχνης, που αποκτούν την ικανότητα του ερασιτέχνη αυτού που ψευτογνωρίζει αλλά που η εξάρτησή του από την εργασία τον υποβιβάζει σε παθητικό καταναλωτή και θεατή των έργων τέχνης που παράγουν, αντ' αυτού, οι υπερεξειδικευμένοι επαγγελματίες καλλιτέχνες.

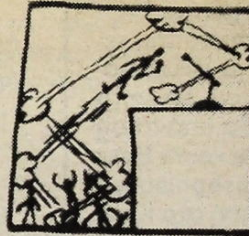
Πολιτιστική πρωτεύουσα σημαίνει εισαγωγή και πρόσληψη νέων τεχνικών, που ταιριάζουν στην συνολική λογική της σύγχρονης εξουσίας, για την αστυνόμευση και τον έλεγχο μιας πόλης που προετοιμάζεται να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στα Βαλκάνια και την Μ. Ανατολή. Ο ελληνικός καπιταλισμός βρίσκεται σε μια κατάσταση εκσυγχρονισμού. Οι λεπτές και εύθραστες διαδικασίες της αναβάθμισης του στην αλυσίδα των υπερανάπτυγμένων χωρών και η προοπτική της διεθνοποίησής του, καθιστούν ζωτική την θεσμοθέτηση εκδηλώσεων όπως η συναυλία των U2 ή του φεστιβάλ κινηματογράφου.

Η μουσική βιομηχανία αποτελεί μια από τις κύριες

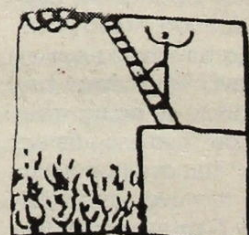
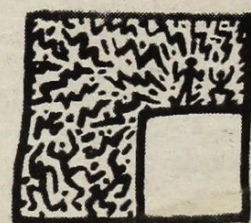
αιχμές που χρησιμοποιεί το κεφάλαιο κατά την επέλασή του σ' όλη την έκταση της κοινωνικής ζωής. Η εμπορευματοποίηση της συνάντησης και η επιστημονική υπονόμηση της άμεσης επικοινωνίας, βρίσκουν στην μουσική βιομηχανία τον καλύτερο συνεργάτη τους. Η συναυλία των U2 είναι η πεμπτούσια της Πολιτιστικής και το αποκορύφωμα των δραστηριοτήτων της. Οι δημοσιογραφικές ψευδοκριτικές και οι γκρινιές για την μοιρασιά των χρημάτων, έχουν δώσει την θέση τους στους θαυμασμούς και τις επευφημίες για τον τεχνικό εξοπλισμό, τα καλώδια και τις γιγαντοσθόκες. Ήδη, οι ημιμαθείς δημοσιογράφοι φρόντισαν να παρουσιάσουν τους U2 σαν το καλύτερο rock συγκρότημα. Οι έμποροι και οι διαφημιστές τρέχουν τα χέρια τους. Πίσω από τους U2 και την Pop Mart κρύβονται οι άπληστες μουσούδες των αφεντικών της Coca-Cola και του Μπουτάρη. Πίσω από τον επαγγελματισμό των μουσικών ανδρικών, αυτών των νεκροζώντανων ομοιωμάτων από λείζερ και ηλεκτρονικούς ήχους, στοιχίζονται τ' αφεντικά των εμπορικών κέντρων και των βιομηχανιών. Οι μαστουρωμένοι φλώροι-fans, άσχετοι από μουσική και ναρκωτικά, θα είναι τα θύματα αυτής της παγίδας. Όσο περισσότερες εικόνες καταναλώσουν, τόσο λιγότερο θα έχουν ζήσει. Όσο περισσότερο γοητευτούν από τις εικονικές χάντρες

των U2, τόσο περισσότερο από τον εαυτό και την ζωντάνια τους θα προσφέρουν στους βρυκόλακες του θεάματος.

Σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε, είναι αναγκαία η δημιουργία κοινωνικών σχέσεων και ελεύθερων από το εμπόρευμα και την αστυνομία δημόσιων χώρων. Η κριτική σκέψη και δράση μας, ως είναι η απάντηση σ' ότι αντιμάχεται τη Ζωή και τον Άνθρωπο. Για να ξανακερδίσουμε τον νεκρό χρόνο της μισωτής εργασίας και της πληρωμένης διασκέδασης, χρειάζεται ν' αρνηθούμε έμπρακτα τους κανόνες και τις διαταγές των κάθε διευθυντών.

**Η κορμούνα είναι
όχι απλά τζάμπα, αλλά δωρεάν**

Κείμενο και σκίτσα από φυλλάδιο που μοιράστηκε στη συναυλία των U2

